

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών

— ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΟ 1837 —

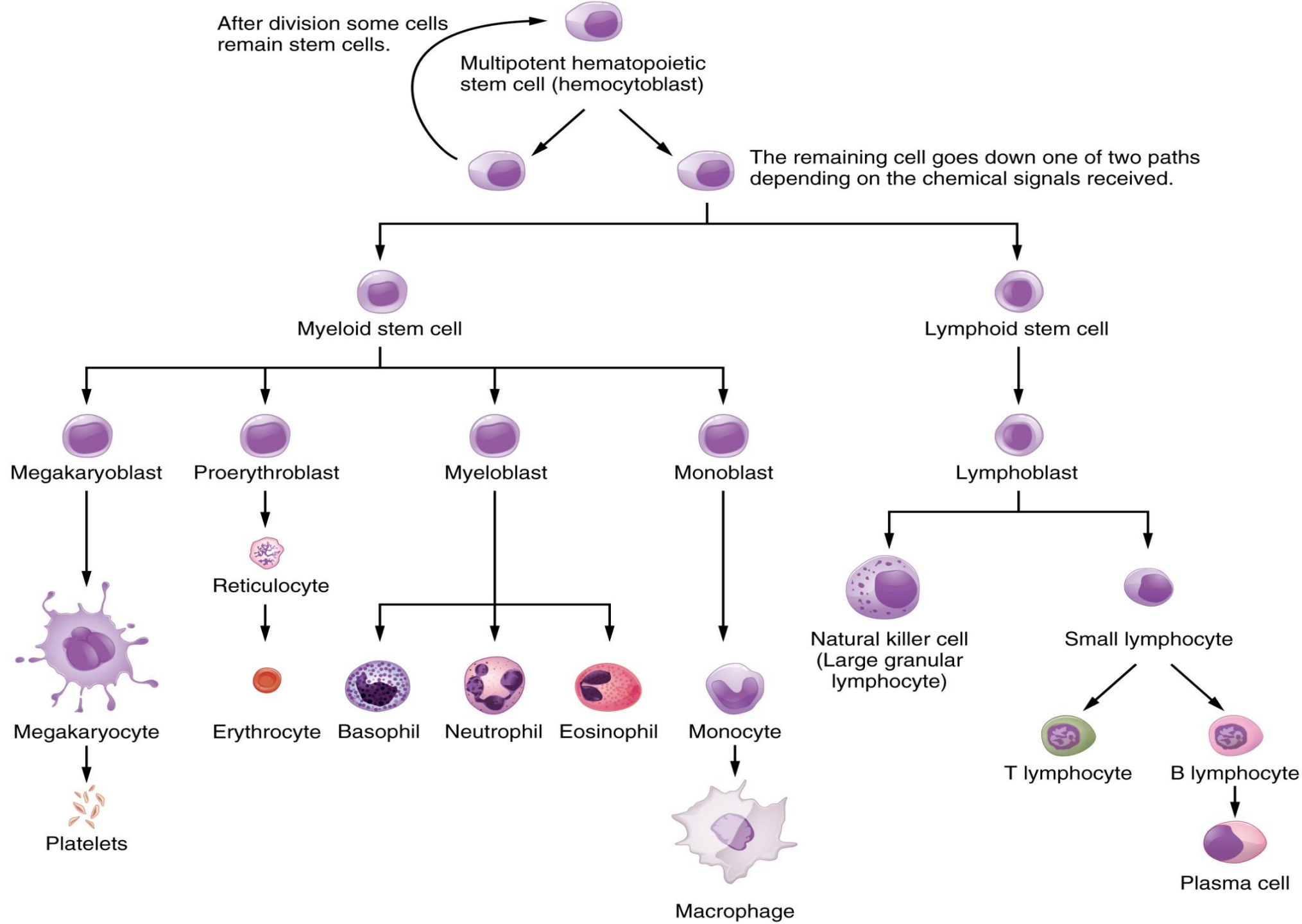

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΜΕΛΕΤΗΣ ΤΗΣ ΣΗΨΗΣ
HELLENIC INSTITUTE FOR THE STUDY OF SEPSIS

ΚΟΙΝΗ ΠΟΙΚΙΛΗ ΑΝΟΣΟΑΝΕΠΑΡΚΕΙΑ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Ι. ΑΝΤΩΝΑΚΟΣ, ΠΑΘΟΛΟΓΟΣ – ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΣ ΥΠΟΤΡΟΦΟΣ

Δ' ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗ ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ, ΠΓΝ ΑΤΤΙΚΟΝ

ΠΡΩΤΟΠΑΘΕΙΣ ΑΝΟΣΟΑΝΕΠΑΡΚΕΙΕΣ

Διαταραχές κυττάρων ειδικής ανοσίας

Ανεπάρκειες
B-Λεμφοκυττάρων

Ανεπάρκειες
T-Λεμφοκυττάρων

Διαταραχές
φαγοκυττάρων

Χρόνια κοκκιωματώδης νόσος

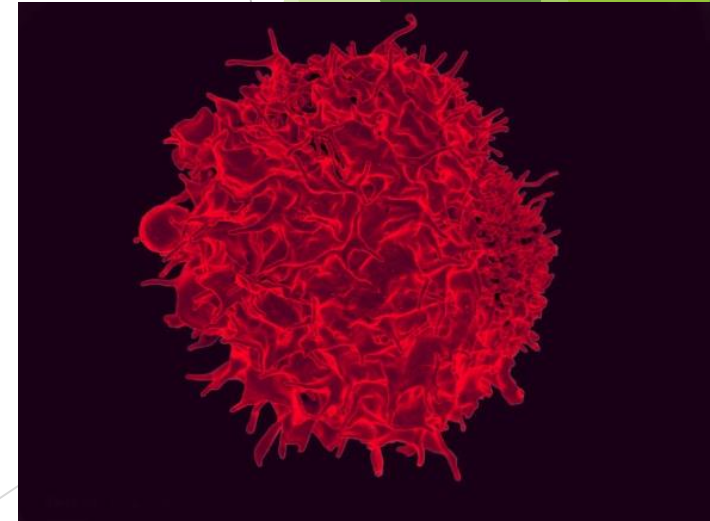
Ανεπάρκεια προσκόλλησης
λευκοκυττάρων

Ανεπάρκειες πρωτεϊνών συμπληρώματος

Ανεπάρκειες Τ-Λεμφοκυττάρων

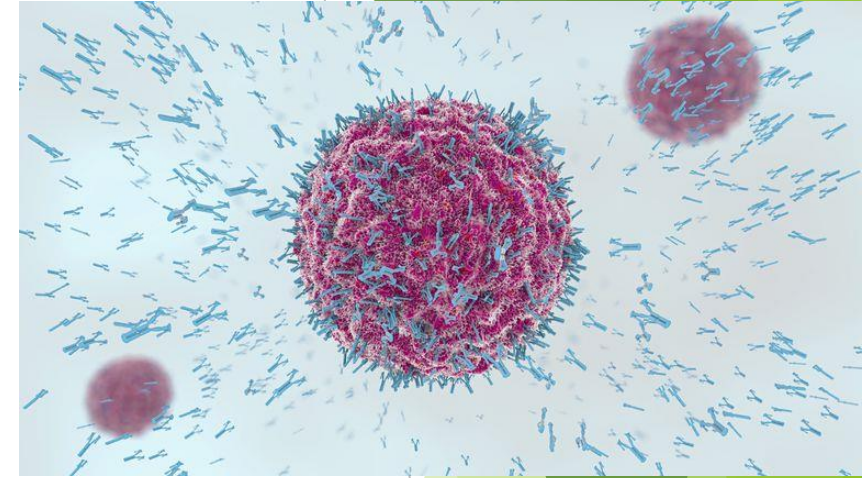
- ▶ Σοβαρή συνδυασμένη ανοσοανεπάρκεια (SCID)
- ▶ Ανεπάρκεια απαμινάσης αδενοσίνης
- ▶ Ανεπάρκεια φωσφορυλάσης νουκλεοσιδίων πουρίνης
- ▶ Ανεπάρκεια MHC τάξης II
- ▶ Σύνδρομο DiGeorge
- ▶ Κληρονομική αταξία-τηλεαγγεκτασία
- ▶ Σύνδρομο Wiskott-Aldrich

Ανεπάρκειες Β-Λεμφοκυττάρων

- ▶ Φυλοσύνδετη α-γαμμα-σφαιριναιμία (X-LA)
- ▶ Εκλεκτική ανεπάρκεια IgA (sIgAD)
- ▶ Ανεπάρκεια υποτάξεων IgG
- ▶ Φυλοσύνδετη ανοσοανεπάρκεια με αυξημένη IgM (X-HIgM)
- ▶ Κοινή ποικίλη ανοσοανεπάρκεια (CVID)
- ▶ Παροδική υπογαμμασφαιριναιμία της βρεφικής ηλικίας
- ▶ Σύνδρομο Good (θύμωμα & υπογαμμασφαιριναιμία)

ΚΟΙΝΗ ΠΟΙΚΙΛΗ ΑΝΟΣΟΑΝΕΠΑΡΚΕΙΑ

- ▶ Πρωτοπαθής διαταραχή χυμικής ανοσίας
- ▶ Κύριο χαρακτηριστικό: υπογαμμασφαιριναιμία (σε τουλάχιστον 2 κατηγορίες - τάξεις)
- ▶ Μειωμένα επίπεδα Ανοσοσφαιρίνης G (συνήθως υποτάξεων IgG₁ & IgG₃)

ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ ΜΕ

- ▶ Μειωμένα επίπεδα Ανοσοσφαιρίνης M (IgM) ή Ανοσοσφαιρίνης A (IgA)
- ▶ Διαταραγμένη αντισωματική απόκριση (παρά τον επαρκή αριθμό Β-Λεμφοκυττάρων)

ΚΟΙΝΗ ΠΟΙΚΙΛΗ ΑΝΟΣΟΑΝΕΠΑΡΚΕΙΑ

**Διάγνωση πιθανή
(probable), όχι οριστική**

Ορισμός κατά ESID (European Society for Immunodeficiencies) & Pan American Group for Immunodeficiency (1999):

- ▶ Μειωμένες τιμές IgG (σταθμισμένες για την ηλικία) παράλληλα με μείωση είτε των IgA είτε των IgM
- ▶ Πλήρωση και των 3 κάτωθι κριτηρίων
  - ▶ Διάγνωση σε ηλικία > 2 ετών
  - ▶ Πτωχή ανταπόκριση σε εμβολιασμό (ή απουσία ισοαιματογλουτινών)
  - ▶ Αποκλεισμός άλλων αιτίων υπογαμμασφαιριναιμίας

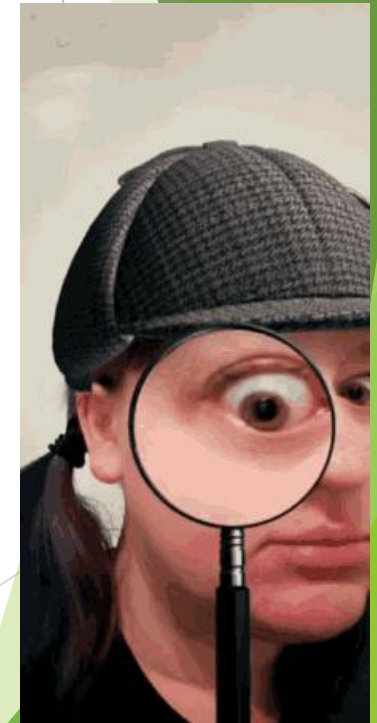

ΚΟΙΝΗ ΠΟΙΚΙΛΗ ΑΝΟΣΟΑΝΕΠΑΡΚΕΙΑ

Διαφορική διάγνωση υπογαμμασφαιριναιμίας

Φάρμακα	Κορτικοειδή, ανθελονοσιακά, καπτοπρίλη, φαινυτοΐνη, καρβαμαζεπίνη, rituximab
Συγγενή νοσήματα	Ανοσοανεπάρκεια με αυξημένη IgM, Φυλοσύνδετη α-γαμμασφαιριναιμία, Κληρονομική αταξία-τηλεαγγεκτασία
Χρωμοσωμικές ανωμαλίες	Τρισωμία 21, τρισωμία 8
Ιογενή νοσήματα	HIV, EBV, συγγενής CMV
Κακοήθεις νόσοι	NHL, ΧΛΛ, πολλαπλούν μυέλωμα
Καταστάσεις απώλειας λευκώματος	νεφρωσικό σύνδρομο, εγκαύματα, εντεροπάθεια με απώλεια λευκώματος

ΚΟΙΝΗ ΠΟΙΚΙΛΗ ΑΝΟΣΟΑΝΕΠΑΡΚΕΙΑ

- ▶ Η πιο συχνή ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΙΚΗ πρωτοπαθής ανοσοανεπάρκεια παγκοσμίως
- ▶ Επιπολασμός: 1 ανά 25000 πληθυσμού (διακύμανση: 1 ανά 10000 έως 1 ανά 100000)
- ▶ Απροσδιόριστο ποσοστό αδιάγνωστων...
- ▶ Χωρίς διαφοροποίηση ανά φυλή ή ανά φύλο
- ▶ Όχι μια μεμονωμένη νόσος αλλά συνδυασμός συνδρόμων υπογαμμασφαιριναιμίας διαφορετικής γενετικής αρχής
- ▶ «Ποικίλη» λόγω ετερογενών κλινικών εκδηλώσεων

Διαταραχές των Β-Λεμφοκυττάρων

- ▶ Μη φυσιολογική ωρίμανση σε επίπεδο μυελού
- ▶ Μειωμένη ποικιλομορφία κυττάρων ορμώμενων από τα άωρα προγονικά Β-Λεμφοκυττάρια
- ▶ Σταδιακή ωρίμανση και απελευθέρωση σειρών Β-Λεμφοκυττάρων με δράση έναντι αυτοαντιγόνων
- ▶ Διαταραγμένη δράση υποδοχέων τύπου Toll (Toll-like receptors) – TLR 7 & TLR 9
  - ▶ Μειωμένη έως κατηργημένη απόκριση στα ανάλογα αντιγονικά ερεθίσματα (βακτηριακό DNA)
  - ▶ Αδυναμία πολλαπλασιασμού, έκκρισης κυτταροκινών και επιβίωσης

Διαταραχές των B-Λεμφοκυττάρων «Μνήμης»

- ▶ Υπότυπος B-Λεμφοκυττάρων: CD19+CD27+IgD-
- ▶ Ενδεικτικός μυελικής ωρίμανσης
- ▶ Μειωμένο ποσοστό ($\leq 0,55\%$ του συνόλου των B-Λεμφοκυττάρων) → Προδιάθεση σε:
  - ▶ Αυτοάνοσες κυτταροπενίες (σειρών αίματος)
  - ▶ Σπληνομεγαλία
  - ▶ Συστηματικά αυτοάνοσα νοσήματα
  - ▶ Λεμφοϋπερπλαστικά νοσήματα
- ▶ Διακύμανση ποσοστού στη πορεία του χρόνου

Διαταραχές των Τ-Λεμφοκυττάρων

- ▶ Μειωμένος αριθμός Τ-ρυθμιστικών Λεμφοκυττάρων (T regulatory, T_R cells)
- ▶ Μειωμένος πολλαπλασιασμός μετά από αντιγονική διέγερση ή επίδραση μιτογόνων παραγόντων
- ▶ Ελλατωματική μεταγωγή σημάτων
- ▶ Μείωση λόγου CD4/CD8 Τ-Λεμφοκυττάρων
- ▶ Μείωση άωρων CD8 Τ-Λεμφοκυττάρων και αύξηση ώριμων διαφοροποιημένων CD8 (φαινότυπος υπερενεργοποίησης των CD8 Τ-Λεμφοκυττάρων)
- ▶ Αύξηση CD26 & CD30 Τ-Λεμφοκυττάρων (συσχέτιση με σπληνομεγαλία και νεοπλασίες)

Προσπάθειες ταξινόμησης...

Bryant et al. (1990) Classification by *in vitro* antibody secretion

Group A: No IgM or IgG secretion
 Group B: IgM but no IgG secretion
 Group C: IgM and IgG secretion
 Other: Absent peripheral B cells

1999 ESID/PAGID criteria for diagnosis of probable CVID

- Marked decrease of IgG (≥ 2 SD below mean for age) and at least one other isotype (IgM or IgA)*
- Immunodeficiency onset >2 years of age
- Absent isohemagglutinins and/or poor vaccines
- Other causes of hypogammaglobulinemia excluded[^]

*Possible CVID if only one switched isotype. [^]Based on table of defined differential diagnoses

Warnatz et al. (2002) "Freiburg classification"

Group I: Switched memory B cell levels $<0.4\%$ of total peripheral blood lymphocytes (PBLs)
 (a) Increased CD19+CD21- immature B cell levels
 (b) Normal CD19+CD21- immature B cell levels
 Group II: Normal switched memory B cell levels ($>0.4\%$)
 Group III: Very low total B-cell numbers ($<1\%$)

Piqueras et al. (2003) "Paris classification"

Group MB0: Normal switched and non-switched memory B cells
 Group MB1: Normal or increased non-switched, reduced switched memory B cells (IgD-CD27+ $\leq 8\%$ of B cells)
 Group MB2: Reduced switched and non-switched memory B cells (CD27+ $\leq 11\%$ of B cells)

Wehr et al. (2008) "EUROClass"

Step-wise classification:
 1 - Total B cells: B+ ($>1\%$) vs B- ($\leq 1\%$)
 2 - Switched memory B cells: smB+ ($>2\%$) vs smB- ($\leq 2\%$)
 3 - Transitional B cells: Trhi ($\geq 9\%$) vs Trnorm ($<9\%$) OR CD21^{low} B cells: 21lo ($\geq 10\%$) vs 21norm ($<10\%$)

Chapel et al. (2008) Classification by clinical phenotypes:

- 1 - No complications
- 2 - Autoimmunity
- 3 - Polyclonal lymphocytic infiltration
- 4 - Enteropathy
- 5 - Lymphoid malignancy

Yong et al. (2011) Disease severity score

15 complications (0-3 severity scale)

- 1 - Chronic sinusitis
- 2 - Past meningitis or encephalitis
- 3 - Past pneumonia
- 4 - Bronchiectasis
- 5 - Other parenchymal lung pathology i.e. fibrosis, lymphoid interstitial pneumonitis (LIP), BOOP, etc.
- 6 - Lung surgery (lobectomy or pneumonectomy)
- 7 - Splenomegaly
- 8 - Splenectomy
- 9 - Lymphadenopathy (largest node)
- 10 - CVID enteropathy
- 11 - Autoimmune condition
- 12 - Other rheumatological complaints i.e. arthralgia
- 13 - Granulomata
- 14 - Lymphoma
- 15 - Cancer (solid tumors) i.e. bowel, skin, stomach, etc.

Driessen et al. (2011) Classification by B-cell development patterns (proposed mechanism):

- 1 - Low transitional and memory B cells (B cell production and GC defects)
- 2 - Low naive mature, marginal zone (MZ)-like, and memory B cells (early peripheral B cell maturation or survival defects)
- 3 - Low MZ-like and memory B cells (B-cell activation and proliferation defects)
- 4 - Low memory B cells (GC defects)
- 5 - Normal MZ-like and memory B cells (post-GC defects)

Revised Chapel et al. (2012) Classification by clinical phenotypes:

- 1 - No other disease-related complications
- 2 - Cytopenias i.e. thrombocytopenia, autoimmune hemolytic anemia, neutropenia
- 3 - Polyclonal lymphoproliferation i.e. granuloma, lymphoid interstitial pneumonitis (LIP), persistent unexplained lymphadenopathy
- 4 - Unexplained persistent enteropathy

Kamae et al. (2013) Classification by TREC and KREC levels:

Group A: TREC(+)/KREC(+)
 Group B: TREC(+)/KREC(-)
 Group C: TREC(-)/KREC(+)
 Group D: TREC(-)/KREC(-)

Προσπάθειες ταξινόμησης...

Bryant et al. (1990) Classification by *in vitro* antibody secretion

Group A: No IgM or IgG secretion
 Group B: IgM but no IgG secretion
 Group C: IgM and IgG secretion
 Other: Absent peripheral B cells

1999 ESID/PAGID criteria for diagnosis of probable CVID

- Marked decrease of IgG (≥ 2 SD below mean for age) and at least one other isotype (IgM or IgA)*
- Immunodeficiency onset > 2 years of age
- Absent isohemagglutinins and/or poor vaccines
- Other causes of hypogammaglobulinemia excluded[^]

*Possible CVID if only one switched isotype. [^]Based on table of defined differential diagnoses

Warnatz et al. (2002) "Freiburg classification"

Group I: Switched (a) In- (b) No-
 Group II: Normal
 Group III: Very

Wehr et al. (2008) "EUROClass"

- Step-wise classification:
- 1 - Total B cells: B+ ($> 1\%$) vs B- ($\leq 1\%$)
  - 2 - Switched memory B cells: smB+ ($> 2\%$) vs smB- ($\leq 2\%$)
  - 3 - Transitional B cells: Trhi ($\geq 9\%$) vs Trnorm ($< 9\%$) OR CD21^{low} B cells

Piqueras et al.

Group MB0: Normal
 Group MB1: Mild
 Group MB2: Severe

Chapel et al. (2008) Classification by clinical phenotype

- 1 - No complications
- 2 - Autoimmunity
- 3 - Polyclonal lymphocytic infiltration
- 4 - Enteropathy
- 5 - Lymphoid malignancy

Driessen et al. (2011) Classification

- 1 - Low transitional and memory B cells
- 2 - Low naive mature, marginal zone
- 3 - Low MZ-like and memory B cells (GC defects)
- 4 - Low memory B cells (GC defects)
- 5 - Normal MZ-like and memory B cells

Revised Chapel et al. (2012) Classification

- 1 - No other disease-related complications
- 2 - Cytopenias i.e. thrombocytopenia, autoimmune hemolytic anemia, neutropenia
- 3 - Polyclonal lymphoproliferation i.e. granuloma, lymphoid interstitial pneumonitis (LIP), persistent unexplained lymphadenopathy
- 4 - Unexplained persistent enteropathy

Yong et al. (2011) Disease severity score

- 15 complications (0-3 severity scale)
- 1 - Chronic sinusitis
  - 2 - Past meningitis or encephalitis
  - 3 - Past pneumonia
  - 4 - Bronchiectasis
  - 5 - Other parenchymal lung pathology i.e. fibrosis, lymphoid interstitial pneumonitis
  - 6 - Lung surgery (lobectomy or pneumonectomy)
  - 7 - Splenomegaly
  - 8 - Splenectomy
  - 9 - Lymphadenopathy (largest node)
  - 10 - CVID enteropathy
  - 11 - Autoimmune condition
  - 12 - Other rheumatological complaints i.e. arthralgia
  - 13 - Granulomata
  - 14 - Lymphoma
  - 15 - Cancer (solid tumors) i.e. bowel, skin, stomach, etc.

Kamae et al. (2013) Classification by TREC and KREC levels:

- Group A: TREC(+)/KREC(+)
 Group B: TREC(+)/KREC(-)
 Group C: TREC(-)/KREC(+)
 Group D: TREC(-)/KREC(-)

Ameratunga et al. (2013) Diagnostic criteria

A Must meet all major criteria

- Hypogammaglobulinemia: IgG < 5 g/l for adults
- No other cause identified for immune defect
- Age > 4 years

B Clinical sequelae directly attributable to *in vivo* failure of the immune system (≥ 1 criteria)

- Recurrent, severe or unusual infections
- Poor response to antibiotics
- Breakthrough bacterial infections despite prophylactic antibiotics
- Infections despite immunization with appropriate vaccine, i.e. HPV disease

C Supportive laboratory evidence (≥ 3 criteria)

- Bronchiectasis and/or chronic sinus disease
- Inflammatory disorders or autoimmunity
- Concomitant deficiency or reduction of IgA (< 0.8 g/l) and/or IgM (< 0.4 g/l)
- B cells present, but reduced memory B cell subsets and/or increased CD21^{low} subsets by flow cytometry
- IgG3 deficiency (< 0.2 g/l)
- Impaired vaccine responses compared to age-matched controls
- Transient responses to vaccines compared to age-matched controls
- Absent isohaemagglutinins (if not blood group AB)
- Serological support for autoimmunity in section B, i.e. positive Coombs' test
- Sequence variations of genes predisposing to CVID, i.e. TAC1, BAFFR, MSH5, etc.

D Presence of any one of relatively specific histological markers of CVID (not required for diagnosis but presence increases diagnostic certainty)

- Lymphoid interstitial pneumonitis
- Granulomatous disorder
- Nodular regenerative hyperplasia of the liver
- Nodular lymphoid hyperplasia of the gut
- Absence of plasma cells on gut biopsy

Προσπάθειες ταξινόμησης...

Bryant et al. (1990) Classification by *in vitro* antibody secretion

Group A: No IgM or IgG secretion
 Group B: IgM but no IgG secretion
 Group C: IgM and IgG secretion
 Other: Absent peripheral B cells

1999 ESID/PAGID criteria for diagnosis of probable CVID

- Marked decrease of IgG (≥ 2 SD below mean for age) and at least one other isotype (IgM or IgA)*
 - Immunodeficiency onset > 2 years of age
 - Absent isohemagglutinins and/or poor vaccines
 - Other causes of hypogammaglobulinemia excluded[^]

*Possible CVID if only one switched isotype. [^]Based on table of defined differential diagnoses

Warnatz et al. (2002) "Freiburg classification"

Group I: Switched memory B cells (smB+)
 (a) Inadequate
 (b) Normal
 Group II: Normal B cells (B+)
 Group III: Very low B cells (B-)

Wehr et al. (2008) "EUROClass"

Step-wise classification:
 1 - Total B cells: B+ ($> 1\%$) vs B- ($\leq 1\%$)
 2 - Switched memory B cells: smB+ ($> 2\%$) vs smB- ($\leq 2\%$)
 3 - Transitional B cells: Trhi ($\geq 9\%$) vs Trnorm ($< 9\%$) OR CD21^{low} B cells

Piqueras et al.

Group MB0: Normal
 Group MB1: Mild
 Group MB2: Severe

Chapel et al. (2008) Classification by clinical phenotype

- 1 - No complications
- 2 - Autoimmunity
- 3 - Polyclonal lymphocytic infiltration
- 4 - Enteropathy
- 5 - Lymphoid malignancy

Yong et al. (2011) Disease severity score

15 complications (0-3 severity scale)

- 1 - Chronic sinusitis
- 2 - Past meningitis or encephalitis
- 3 - Past pneumonia
- 4 - Bronchiectasis
- 5 - Other parenchymal lung pathology i.e. fibrosis, lymphoid inclusions
- 6 - Lung surgery (lobectomy or pneumonectomy)
- 7 - Splenomegaly
- 8 - Splenectomy
- 9 - Lymphadenopathy (largest node)
- 10 - CVID enteropathy
- 11 - Autoimmune condition
- 12 - Other rheumatological complaints i.e. arthralgia
- 13 - Granulomata
- 14 - Lymphoma
- 15 - Cancer (solid tumors) i.e. bowel, skin, stomach, etc.

Driessen et al.

- 1 - Low transition
- 2 - Low naive memory
- 3 - Low MZ-like
- 4 - Low memory
- 5 - Normal MZ-like

Revised Chapel

- 1 - No other disease
- 2 - Cytopenias i.e. anemia, neutropenia, thrombocytopenia
- 3 - Polyclonal lymphocytic infiltration
- 4 - Unexplained

Kamae et al. (2011)

Group A: TREC(-)KREC(-)
 Group B: TREC(-)KREC(+)
 Group C: TREC(+)
 Group D: TREC(-)KREC(-)

Ameratunga et al. (2013) Diagnostic criteria

A Must meet all major criteria

- Hypogammaglobulinemia: IgG < 5 g/l for adults
- No other cause identified for immune defect
- Age > 4 years

B Clinical sequelae directly attributable to *in vivo* failure of the immune system (≥ 1 criteria)

- Recurrent, severe or unusual infections
- Poor response to antibiotics
- Breakthrough bacterial infections despite prophylactic antibiotics
- Infections despite immunization with appropriate vaccine, i.e. HPV disease

C Supportive laboratory evidence (≥ 3 criteria)

- Bronchiectasis and/or chronic sinus disease
- Inflammatory disorders or autoimmunity
- Concomitant deficiency or reduction of IgA (< 0.8 g/l) and/or IgM (< 0.4 g/l)

2014 Revised ESID/PAGID diagnostic criteria

1 - At least 1 of the following:

- Increased susceptibility to infection
- Autoimmune manifestations
- Granulomatous disease
- Unexplained polyclonal lymphoproliferation
- Affected family member with antibody deficiency

2 - Marked decrease of IgG AND marked decrease of IgA +/- low IgM levels (measured $\geq 2x$; < 2 SD of normal levels for age)

3 - At least one of the following:

- Poor antibody response to vaccines (and/or absent isohemagglutinins) i.e. absence of protective levels despite vaccination where defined
- Low switched memory B cells ($< 70\%$ of age-related normal value)

4 - Secondary causes of hypogammaglobulinemia have been excluded[^]

5 - Diagnosis established after 4th year of life (but symptoms may be present before)

6 - No evidence of profound T-cell deficiency, defined as 2 of the following (y = year of life):

- CD4 numbers/uL: 2-6 y < 300 , 6-12 y < 250 , > 12 y < 200
- % Naive CD4: 2-6 y $< 25\%$, 6-16 y $< 20\%$, > 16 y $< 10\%$
- T-cell proliferation absent

Προσπάθειες ταξινόμησης...

Ameratunga et al. (2013) Diagnostic criteria		
Bryant et al. (1990) Classification by <i>in vitro</i> antibody secretion Group A: No IgM or IgG secretion Group B: IgM but no IgG secretion Group C: IgM and IgG secretion Other: Absent peripheral B cells		A Must meet all major criteria <ul style="list-style-type: none"> • Hypogammaglobulinemia: IgG <5 g/l for adults • No other cause identified for immune defect • Age > 4 years
1999 ESID/PAGID criteria for diagnosis of primary immunodeficiency - Marked decrease of IgG (≥ 2 SD below mean for age) - Immunodeficiency onset >2 years of age - Absent isohemagglutinins and/or poor vaccines - Other causes of hypogammaglobulinemia excluded ^A <small>*Possible CVID if only one switched isotype. ^ABased on</small>		2016 ICON Consensus CVID definition
Warnatz et al. (2002) "Freiburg classification" Group I: Switched (a) In (b) No Group II: Normal Group III: Very		<ol style="list-style-type: none"> 1 - Most patients will have ≥ 1 of the characteristic clinical manifestations: Infection, autoimmunity, lymphoproliferation • However, a diagnosis of CVID may be conferred on asymptomatic individuals who fulfill criteria 2 to 5, especially in familial cases 2 - Hypogammaglobulinemia (defined by age-adjusted reference range for lab in which measurements are performed) • IgG level must be repeatedly low in ≥ 2 measurements >3 weeks apart in all patients • Repeated measurement may be omitted if level is very low (<100–300 mg/dL depending on age), other characteristic features are present, and it is considered in the best interest of the patient to initiate therapy with IgG as quickly as possible 3 - IgA or IgM level must also be low*
Chapel et al. (2008) Classification Group MB0: No Group MB1: Mild Group MB2: Severe		<ol style="list-style-type: none"> 4 - Strongly recommend that all patients with an IgG level of >100 mg/dL be studied for responses to T-dependent (TD) and T-independent (TI) antigens, whenever possible • In all patients undergoing such testing, there must be demonstrated impairment of response to ≥ 1 type of antigen (TD or TI) • At the discretion of the practitioner, specific antibody measurement may be dispensed with if all other criteria are satisfied and if the delay incurred by pre-vaccination and post-vaccination antibody measurement is thought to be deleterious to the patient's health
Yong et al. (2011) Disease severity 15 complications (0-3 severity scale) 1 - Chronic sinusitis 2 - Past meningitis or encephalitis 3 - Past pneumonia 4 - Bronchiectasis 5 - Other parenchymal lung pathology i.e. fibrosis, lymphoid inclusions 6 - Lung surgery (lobectomy or pneumonectomy) 7 - Splenomegaly 8 - Splenectomy 9 - Lymphadenopathy (largest node) 10 - CVID enteropathy 11 - Autoimmune condition 12 - Other rheumatological complaints i.e. arthralgia 13 - Granulomata 14 - Lymphoma 15 - Cancer (solid tumors) i.e. bowel, skin, stomach, etc.		<ol style="list-style-type: none"> 5 - Other causes of hypogammaglobulinemia must be excluded^A 6 - Genetic studies to investigate monogenic forms of CVID or for disease-modifying polymorphisms are not generally required for diagnosis and management in most of the patients, especially those who present with infections only without immune dysregulation, autoimmunity, malignancy, or other complications • In these latter groups of patients, single gene defects may be amenable to specific therapies (i.e. stem cell therapy) and molecular genetic diagnosis should be considered when possible
Kamae et al. (2011) Classification Group A: TREC(-)KREC(-) Group B: TREC(-)KREC(+) Group C: TREC(+/-)KREC(-) Group D: TREC(-)KREC(-)		<ol style="list-style-type: none"> 4 - Secondary causes of hypogammaglobulinemia have been excluded^A 5 - Diagnosis established after 4th year of life (but symptoms may be present before) 6 - No evidence of profound T-cell deficiency, defined as 2 of the following (y = year of life): • CD4 numbers/uL: 2–6 y <300, 6–12 y <250, >12 y <200 • % Naive CD4: 2–6 y <25%, 6–16 y <20%, >16 y <10% • T-cell proliferation absent

Προσπάθειες ταξινόμησης...

5 κλινικοί φαινότυποι (κατά Chapel και συν.):

- 1) Ασθενείς ανεπίπλεκτοι (σποραδική εκδήλωση λοιμώξεων)
- 2) Ασθενείς με αυτοάνοσα νοσήματα
- 3) Πολυκλωνικές λεμφοκυτταρικές διηθήσεις
  - ▶ Λεμφοειδική διάμεση πνευμονίτιδα
  - ▶ Ανεξήγητα κοκκιώματα
  - ▶ Ανεξήγητη ηπατομεγαλία/σπληνομεγαλία/λεμφαδενική διόγκωση
- 4) Εντεροπάθεια (Λεμφοκυτταρική διήθηση βασικής μεμβράνης ως ιστολογικό εύρημα)
- 5) Λέμφωμα

Από σειρά 334 ασθενών, το 83% ανήκε σε έναν από τους ανωτέρω φαινότυπους, το 12,6% είχε κριτήρια για δύο

Προσπάθειες ταξινόμησης...

5 κλινικοί φαινότυποι (ταξινόμηση 2008):

- 1) Ασθενείς ανεπίπλεκτοι (σποραδική εκδήλωση λοιμώξεων)
- 2) Ασθενείς με αυτοάνοσα νοσήματα
- 3) Πολυκλωνικές λεμφοκυτταρικές διηθήσεις
  - ▶ Ανεξήγητα κοκκιώματα
  - ▶ Ανεξήγητη ηπατομεγαλία/σπληνομεγαλία/λεμφαδενική διόγκωση
- 4) Εντεροπάθεια (Λεμφοκυτταρική διήθηση βασικής μεμβράνης ως ιστολογικό εύρημα)
- 5) Λέμφωμα

4 κλινικοί φαινότυποι (νεότερη ταξινόμηση 2012):

- 1) Ασθενείς ανεπίπλεκτοι (σποραδική εκδήλωση λοιμώξεων)
- 2) Αυτοάνοσης αρχής κυτταροπενίες
- 3) Πολυκλωνικές λεμφοκυτταρικές διηθήσεις
  - ▶ Ανεξήγητα κοκκιώματα
  - ▶ Ανεξήγητη ηπατομεγαλία/σπληνομεγαλία/λεμφαδενική διόγκωση
- 4) Εντεροπάθεια (Λεμφοκυτταρική διήθηση βασικής μεμβράνης ως ιστολογικό εύρημα)

ΚΛΙΝΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

ΛΟΙΜΩΞΕΙΣ

ΑΥΤΟ-ΑΝΟΣΕΣ

ΝΕΟΠΛΑΣΙΕΣ

ΠΝΕΥΜΟΝΙΚΕΣ
ΝΟΣΟΙ

ΓΑΣΤΡΕΝΤΕΡΙΚΕΣ

ΔΕΡΜΑΤΙΚΕΣ &
ΣΥΣΤΗΜΑΤΙΚΕΣ

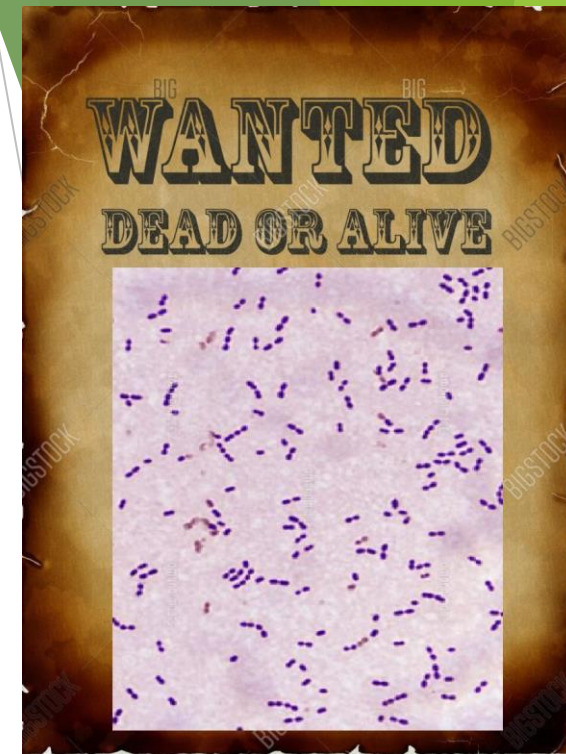
ΛΟΙΜΩΞΕΙΣ

- ▶ Ρινοκολπίτιδα
- ▶ Ωτίτιδα
- ▶ Βρογχίτιδα
- ▶ Πνευμονία
- ▶ Λοιμώξεις ουροποιητικού
- ▶ Μαλακών μορίων
- ▶ Σηπτική αρθρίτιδα
- ▶ Βακτηριακή μηνιγγίτιδα
- ▶ Σήψη

Συνήθεις ένοχοι

- ▶ *Streptococcus pneumoniae*
- ▶ *Haemophilus influenza*
- ▶ *Staphylococcus aureus*
- ▶ *Mycoplasma spp*

Ευκαιριακά παθογόνα: πολύ σπανιότερα

ΛΟΙΜΩΞΕΙΣ ΑΝΑΠΝΕΥΣΤΙΚΟΥ

Ιοί

- ▶ Rhinovirus
- ▶ Adenovirus
- ▶ Coronavirus
- ▶ Influenza A & B
- ▶ Enterovirus
- ▶ RSV

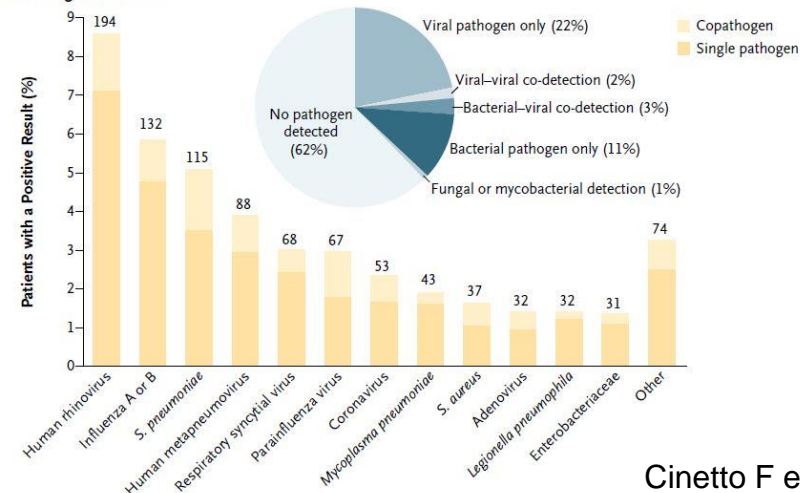
Ευκαιριακά παθογόνα

- *Mycobacterium hominis*
- *Mycobacterium avium*
- *Pneumocystis jirovecii*

Συνήθεις ένοχοι

- ▶ *Streptococcus pneumoniae*
- ▶ *Haemophilus influenza*
- ▶ *Staphylococcus aureus*
- ▶ *Mycoplasma spp*
- ▶ *Pseudomonas aeruginosa*

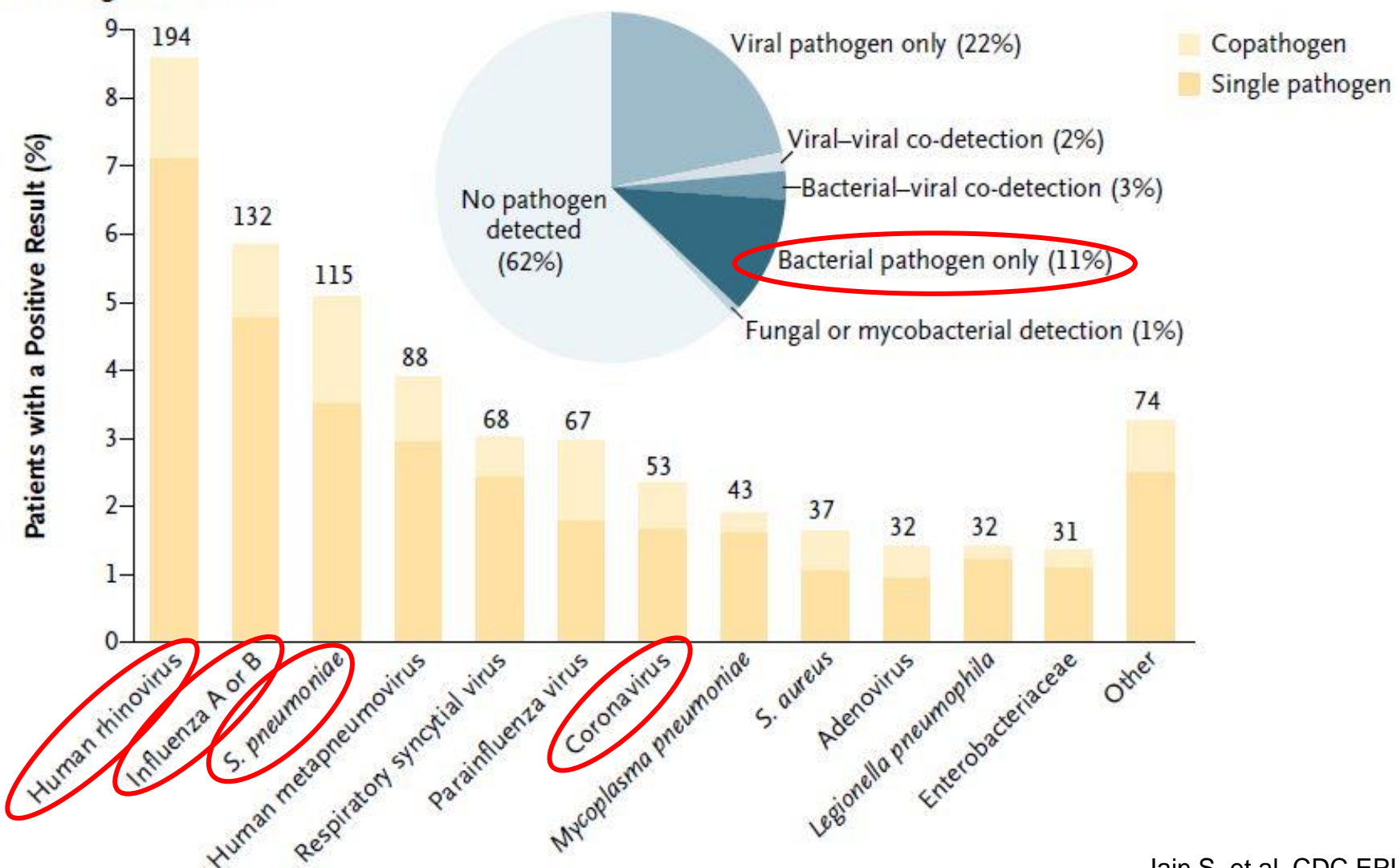
A Specific Pathogens Detected

ΛΟΙΜΩΞΕΙΣ ΑΝΑΠΝΕΥΣΤΙΚΟΥ

A Specific Pathogens Detected

ΠΝΕΥΜΟΝΙΚΕΣ ΝΟΣΟΙ

- ▶ Πνευμονία – βρογχίτιδα (πολλαπλές εκδηλώσεις)
- ▶ Βρογχεκτασίες (απότοκοι των ανωτέρω)
- ▶ Χρόνια αποφρακτική νόσος
- ▶ Περιοριστική νόσος πνευμόνων
  - ▶ Οργανοποιός πνευμονία
  - ▶ Διάχυτη διάμεση νόσος (GLILD – Granulomatous-lymphocytic interstitial lung disease)
- ▶ Κοκκιωματώδης νόσος (παρεγχυματικά οζία ή διηθήματα δίκην «θαμβής υάλου»)
- ▶ Νεοπλασίες

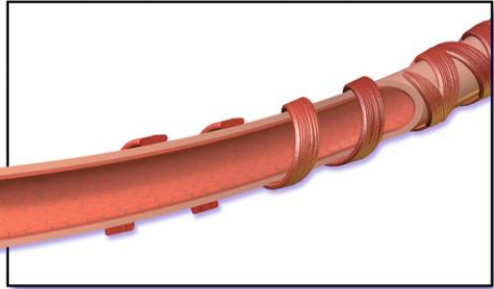
ILD
Interstitial Lung Disease
(Διάμεση
Πνευμονοπάθεια)

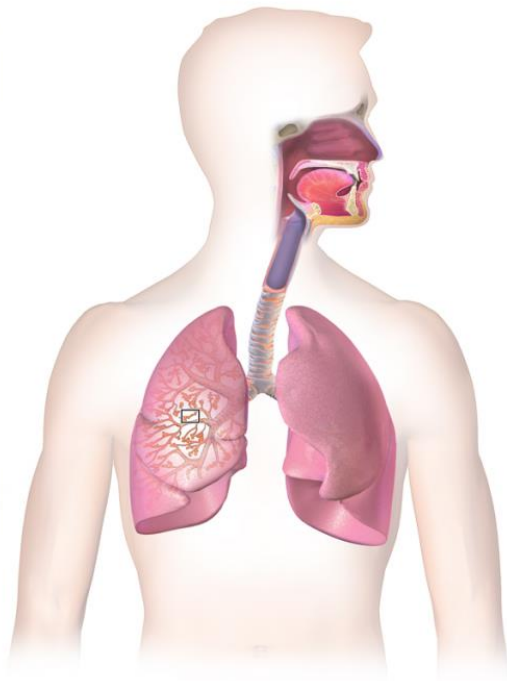
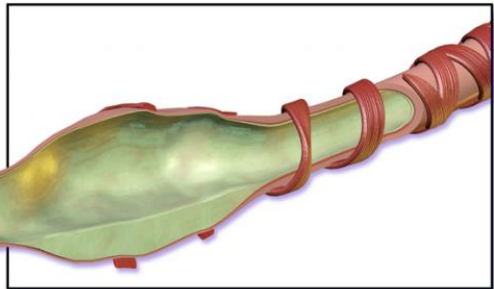

ΠΝΕΥΜΟΝΙΚΕΣ ΝΟΣΟΙ

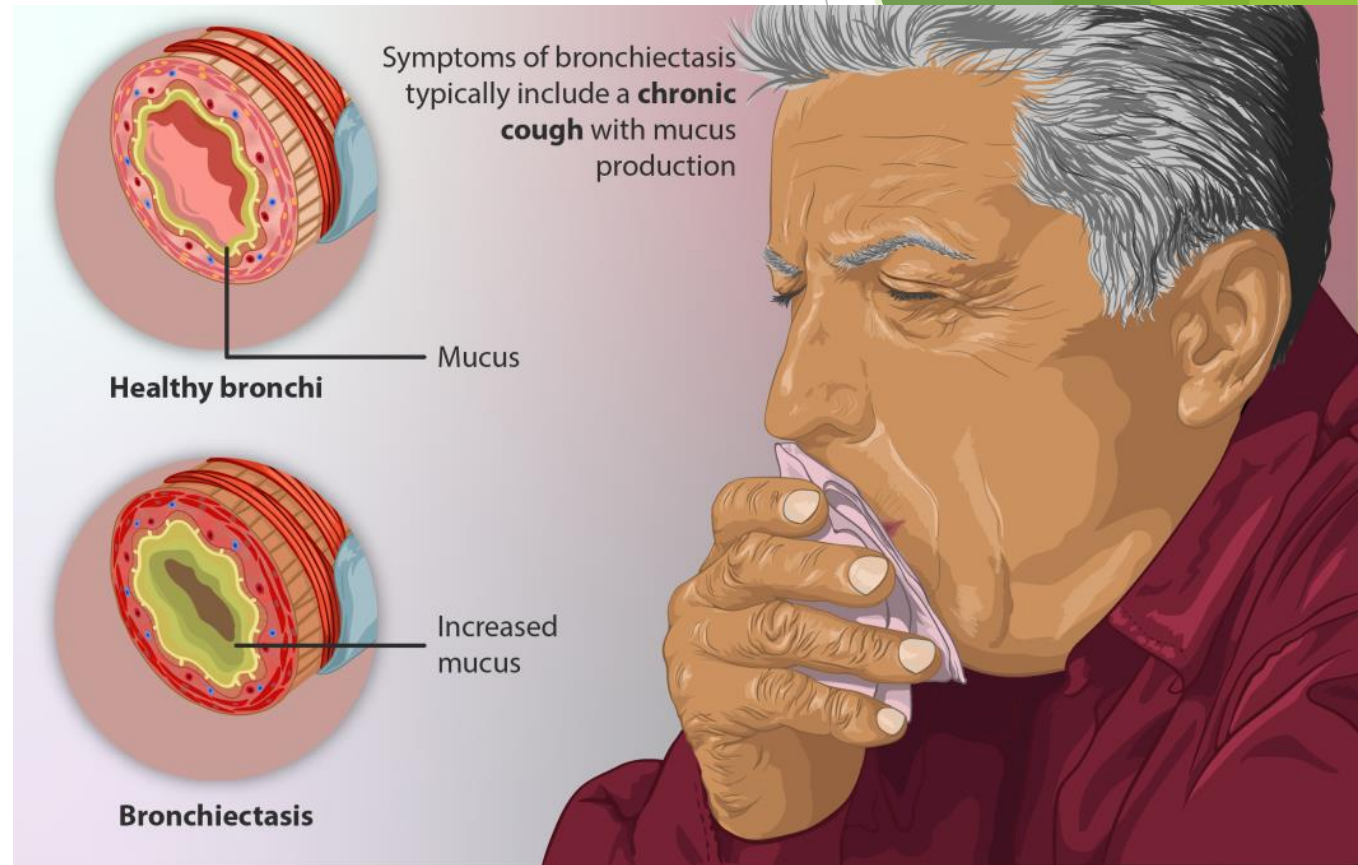
Normal Airway

Airway with Bronchiectasis

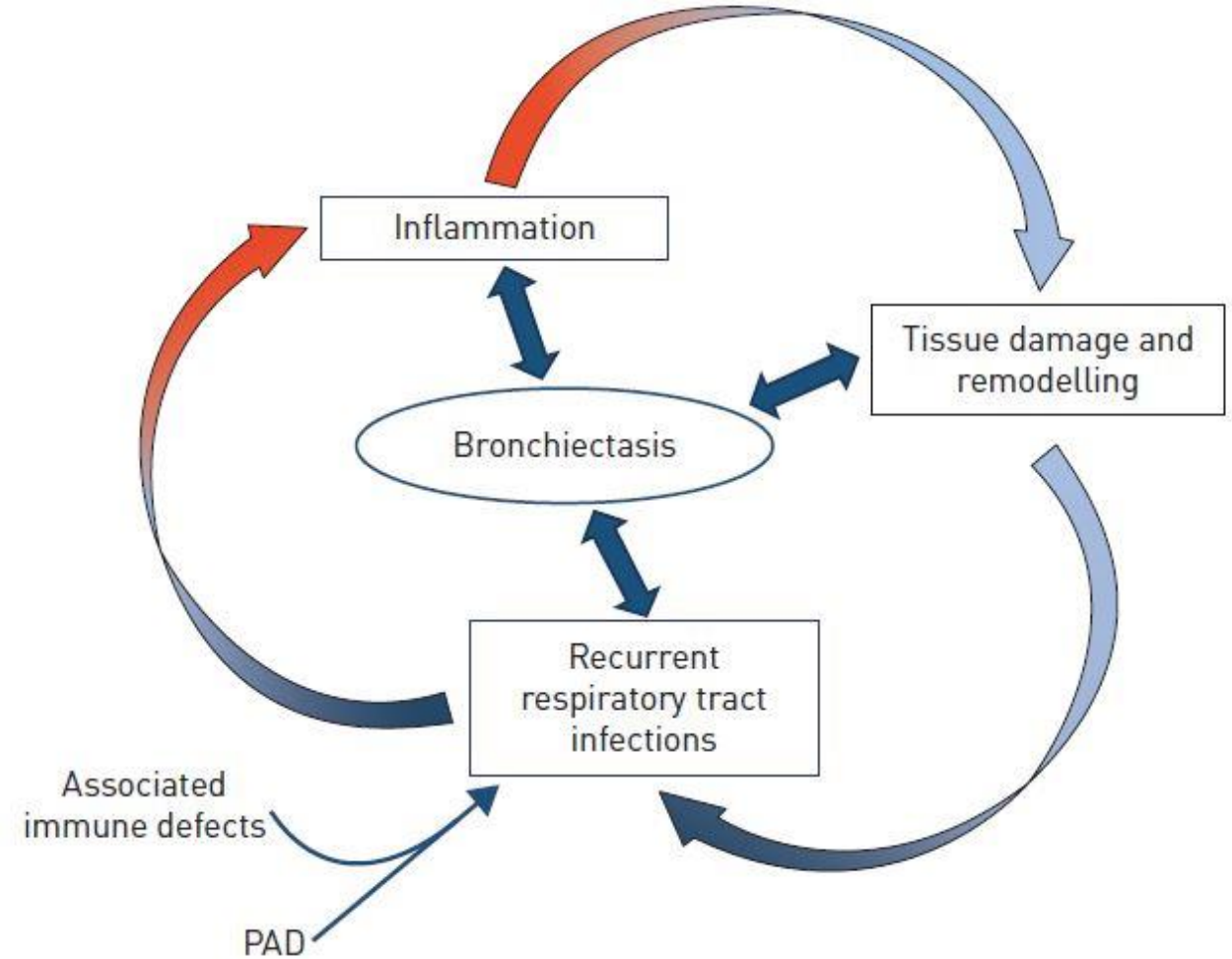
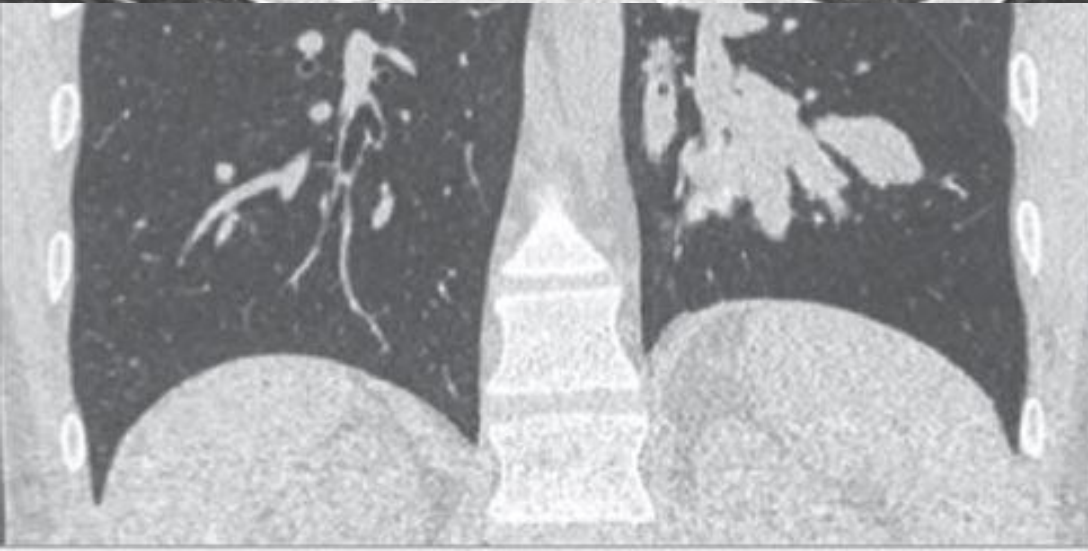
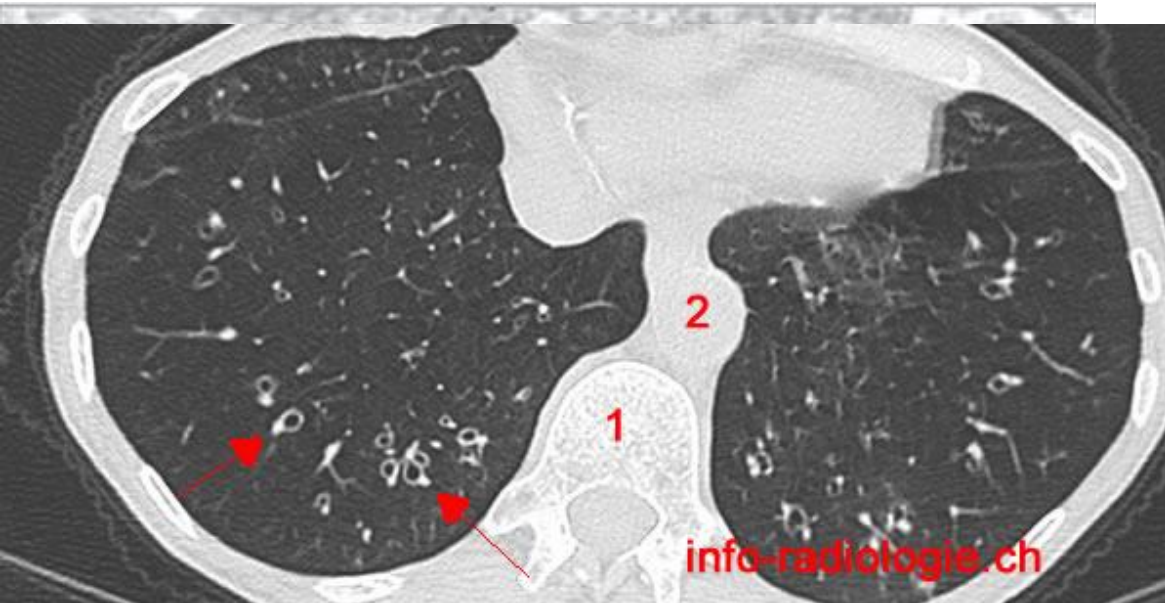

Bronchiectasis

ΠΝΕΥΜΟΝΙΚΕΣ ΝΟΣΟΙ

ΠΝΕΥΜΟΝΙΚΕΣ ΝΟΣΟΙ

IM-ILD (Immune-mediated Interstitial Lung Disease)

- ▶ Ομάδα χρόνιων φλεγμονωδών νοσημάτων
- ▶ 10-20% ασθενών με COVID
- ▶ Πορεία βραδεία και ασυμπτωματική
- ▶ Απώτερα στάδια → Εγκατάσταση ίνωσης και επιπλοκών
  - ▶ Πνευμονική υπέρταση
  - ▶ Πνευμονική καρδιά
  - ▶ Προοδευτική αναπνευστική ανεπάρκεια

ΠΝΕΥΜΟΝΙΚΕΣ ΝΟΣΟΙ

GLILD (Granulomatous-Lymphocytic Interstitial Lung Disease)

- ▶ Το συνηθέστερο πρότυπο από τις ILDs
- ▶ Με τη δυσμενέστερη πρόγνωση
- ▶ Κύρια ΠΑΘΑΝ χαρακτηριστικά:
  - ▶ Μη τυροποιούμενα κοκκιώματα (τύπου Σαρκοείδωσης)
  - ▶ Περιβρογχική και διάμεση λεμφοκυτταρική διήθηση
  - ▶ Εκτεταμένη οργανοποιός πνευμονία
  - ▶ Πνευμονική διάμεση ίνωση (σπανιότερα)
- ▶ Τ-Λεμφοκυττάρια (ιδίως CD4): κυρίαρχος τύπος, σε μικρότερο βαθμό Β-Λεμφοκυττάρια
- ▶ Σχεδόν καθολική απουσία Τ-ρυθμιστικών Λεμφοκυττάρων

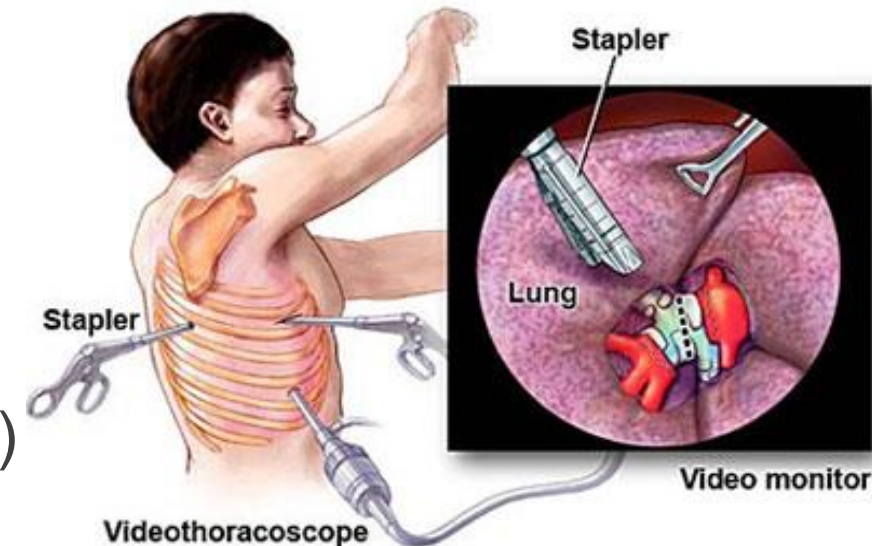
ΠΝΕΥΜΟΝΙΚΕΣ ΝΟΣΟΙ

GLILD : Διαφορική διάγνωση

- ▶ Συνήθεις λοιμώξεις (πνευμονία)
- ▶ Άλλες χρόνιες φλεγμονώδεις πνευμονικές νόσους:
  - ▶ Σαρκοείδωση
  - ▶ Χρόνια πνευμονίτιδα εξ υπερευαισθησίας
  - ▶ Μη ειδική διάμεση πνευμονία
  - ▶ Συνήθης διάμεση πνευμονία
- ▶ Κακοήθη λεμφουπερπλαστικά νοσήματα (λεμφώματα)

Παθολογοανατομική
διάγνωση

Πιθανή χρήση VATS ή
ανοιχτής χειρουργικής
βιοψίας

ΑΥΤΟΑΝΟΣΕΣ ΝΟΣΟΙ & ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ

Αιματολογικές διαταραχές

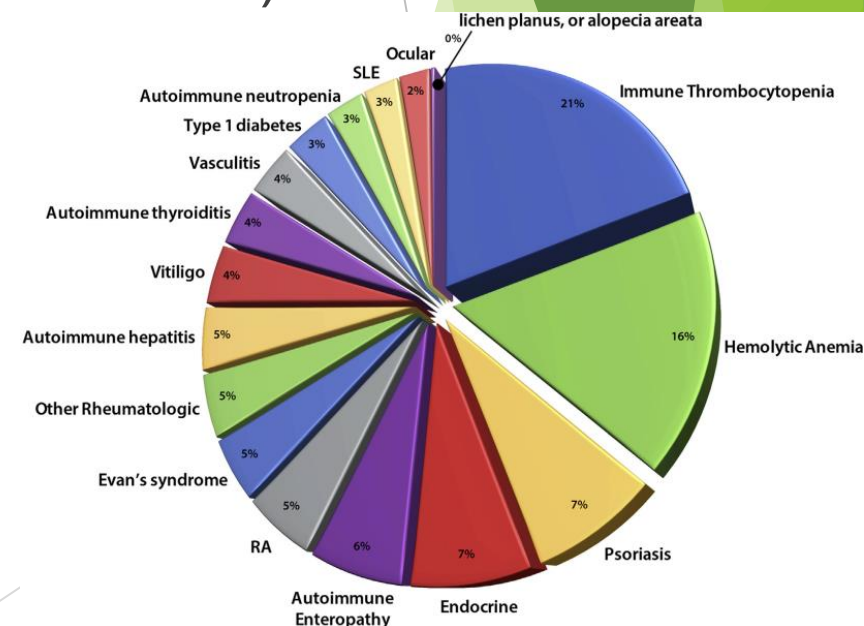
- ▶ Η συνηθέστερη μορφή αυτοάνοσων διαταραχών
- ▶ Περίπου 4-20% ασθενών με COVID
- ▶ Εκδηλώσεις:
  - ▶ Αυτοάνοση θρομβοκυτταροπενία (5-15%)
  - ▶ Αυτοάνοση αιμολυτική αναιμία (3-8%)
  - ▶ Σύνδρομο EVANS (Συνύπαρξη Αυτοανόσου Αιμολυτικής Αναιμίας & Ιδιοπαθούς Θρομβοπενικής Πορφύρας)

ΑΥΤΟΑΝΟΣΕΣ ΝΟΣΟΙ & ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ

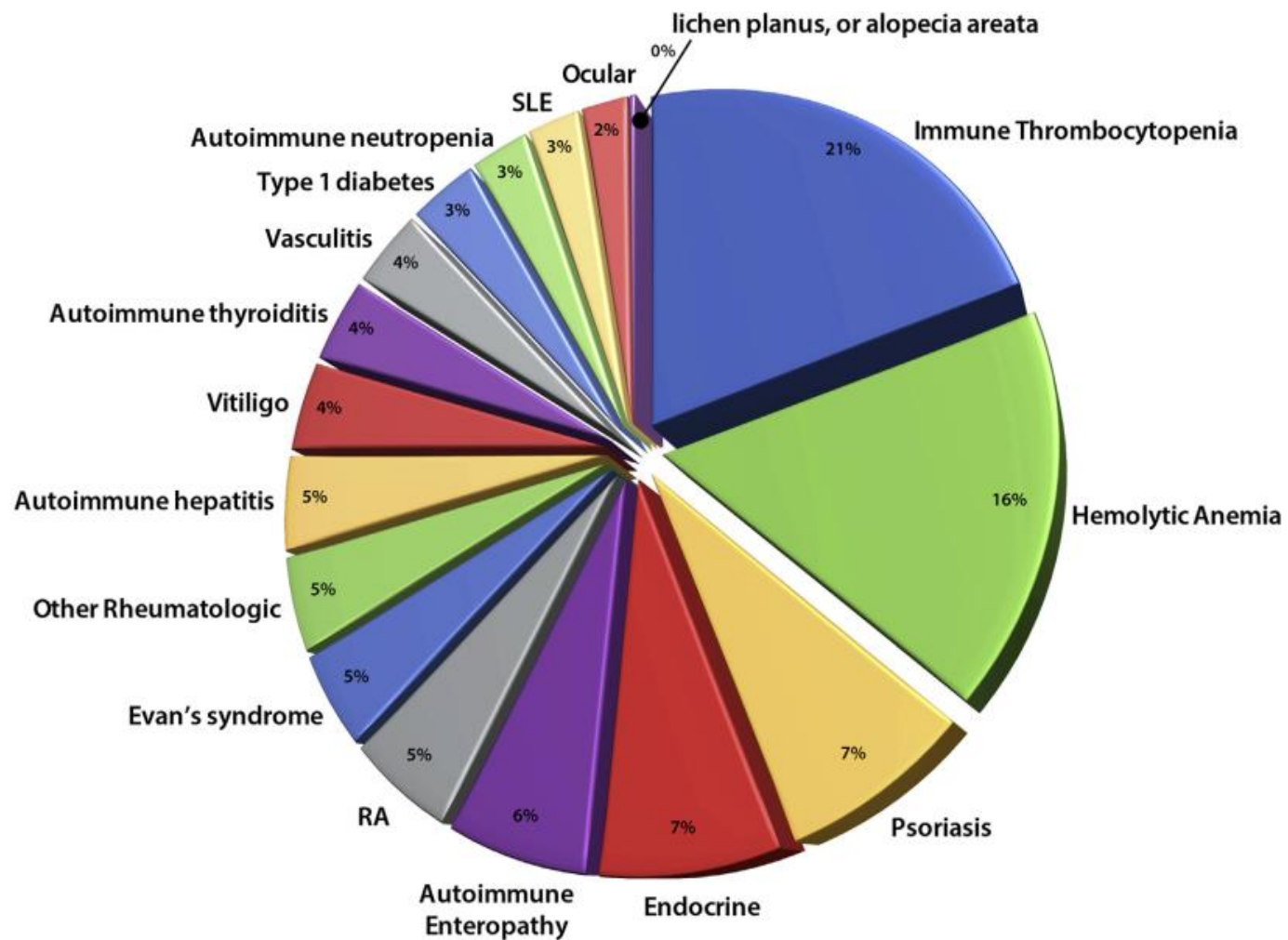
Συστηματικές αυτοάνοσες νόσοι

- ▶ Ρευματοειδής αρθρίτιδα (5-7% ασθενών, συνήθως οροαρνητική)
- ▶ Συστηματικός Ερυθηματώδης Λύκος (σπάνιος, 2-3% ασθενών)
- ▶ Ινομυαλγία
- ▶ Άλλες νόσοι και καταστάσεις:
  - ▶ Ψωρίαση
  - ▶ Αυτοάνοση θυροειδίτιδα
  - ▶ Σύνδρομο Sjogren
  - ▶ Αγγειίτιδες
  - ▶ Λεύκη

ΑΥΤΟΑΝΟΣΕΣ ΝΟΣΟΙ & ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ

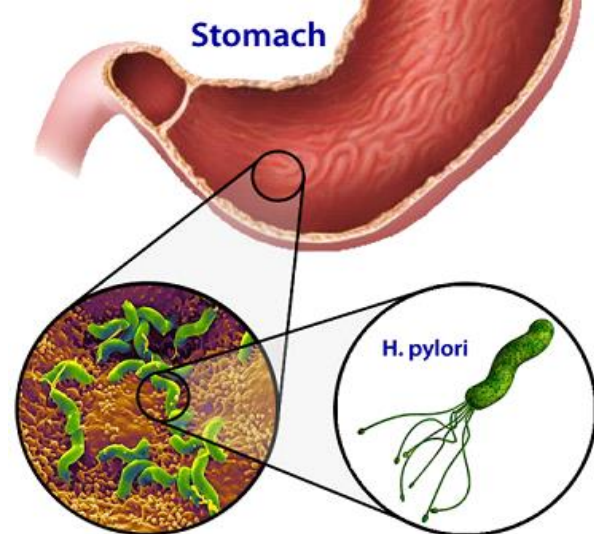

ΓΑΣΤΡΕΝΤΕΡΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ

Λοιμώξεις

- ▶ *Helicobacter pylori*
- ▶ Συνήθη εντεροπαθογόνα (*Salmonella*, *Campylobacter*, *Shigella*)
- ▶ Ιοί (Norovirus)
- ▶ *Clostridium difficile* (ιστορικό λήψης αντιμικροβιακών)
- ▶ Άλλες νόσοι και καταστάσεις:
  - ▶ Σύνδρομο βακτηριακής υπερανάπτυξης
  - ▶ *Giardia lamblia*
  - ▶ CMV

ΓΑΣΤΡΕΝΤΕΡΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ

Μη λοιμώδεις καταστάσεις

- ▶ Συμπτωματολογία ευερέθιστου εντέρου
- ▶ Χρόνια εμμένουσα διάρροια
- ▶ Φλεγμονώδης κολίτιδα
- ▶ ΙΦΝΕ
- ▶ Κακοήθης αναιμία – ατροφική γαστρίτιδα
- ▶ Εντεροπάθεια με απώλεια λευκώματος ή/και λιποδιαλυτών βιταμινών (Σύνδρομο δυσαπορρόφησης)

ΓΑΣΤΡΕΝΤΕΡΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ

Ηπατική συμμετοχή

- ▶ Απλή διαταραχή ηπατικής βιοχημείας
- ▶ Οζώδης αναγεννητική υπερπλασία (Nodular regenerative hyperplasia - NRH)
- ▶ Κίρρωση (κρυσιγενής)
- ▶ Σπανιότερα: αυτοάνοσοι νόσοι ήπατος
  - ▶ Αυτοάνοσος ηπατίτιδα
  - ▶ Πρωτοπαθής χολική κίρρωση
  - ▶ Πρωτοπαθής χολική χολαγγειίτιδα
- ▶ Ηπατοκυτταρικό καρκίνωμα (ΗΚΚ)

Intrahepatic vasculopathy, NRH and perisinusoidal fibrosis

Increase of portal system pressure

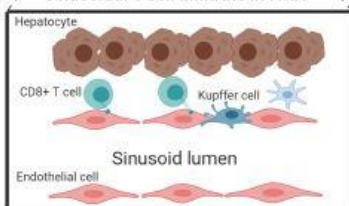
Spleen enlargement

CVID-related splenic enlargement

Increase of portal system pressure

splenic blood hyperflux

Sinusoidal T-cell infiltrate in NRH

ΝΕΟΠΛΑΣΙΕΣ

- ▶ Συστηματικά λεμφώματα
  - ▶ Χαμηλής διαφοροποίησης Β-Λεμφοκυττάρων
  - ▶ Hodgkin
  - ▶ NHL (Non-Hodgkin)
- ▶ Λεμφώματα πεπτικού (GALT, MALT)
- ▶ Γαστρικό καρκίνωμα
- ▶ Πρωτοπαθή νεοπλασμάτα πνεύμονα
- ▶ Ηπατοκυτταρικό καρκίνωμα (ΗΚΚ)
- ▶ Καρκίνος παχέος εντέρου
- ▶ Καρκίνος μαστού

ΝΕΟΠΛΑΣΙΕΣ

Γαστρικό καρκίνωμα

- ▶ Αύξηση κινδύνου 10 έως 47 φορές
- ▶ Όχι αντίστοιχη αύξηση σε συγγενείς ασθενών
- ▶ Ισχυρή συσχέτιση με προσβολή από *Helicobacter pylori* (2 έως 9 φορές αύξηση κινδύνου)

Διαταραχή ανοσιακού μηχανισμού

Μείωση επιπέδων IgA, αχλορυδρία

Λοίμωξη από *Helicobacter pylori*

Χρόνια φλεγμονή

Κυτταρική μεταπλασία → Δυσπλασία

ΓΑΣΤΡΙΚΟ ΚΑΡΚΙΝΩΜΑ

ΝΕΟΠΛΑΣΙΕΣ

Γαστρικό καρκίνωμα

- ▶ Διάγνωση σε νεότερη ηλικία από ότι στον γενικό πληθυσμό
- ▶ Διάμεσος τύπος αδενοκαρκινώματος, μέτριας προς πτωχής διαφοροποίησης
- ▶ Μεγάλος αριθμός λεμφοκυττάρων εντός του νεοπλάσματος

- ▶ Ανάδειξη σε έδαφος χρόνιας γαστρίτιδας με τα εξής χαρακτηριστικά
  - ▶ Σοβαρή ατροφία
  - ▶ Εντόπιση στο σύνολο του γαστρικού βλεννογόνου
  - ▶ Διάμεση μεταπλασία
  - ▶ Απουσία πλασματοκυττάρων
  - ▶ Οζώδη συσσωματώματα λεμφοκυττάρων
  - ▶ Αποπτωτική δραστηριότητα
- ▶ Αποδιδόμενη σε:
  - ▶ *Helicobacter pylori*
  - ▶ Υφέρπουσα αυτοάνοση γαστρίτιδα

ΝΕΟΠΛΑΣΙΕΣ

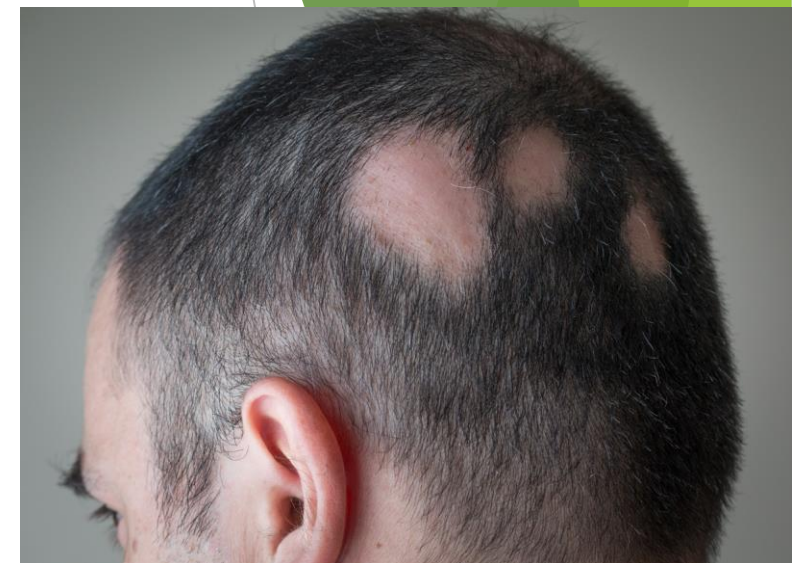
Αυτοάνοση γαστρίτιδα – Κακοήθης αναιμία

- ▶ Στο 10% των ασθενών
- ▶ Χαμηλά επίπεδα B12
- ▶ Μακροκυττάρωση
- ▶ Αντισώματα έναντι:
  - ▶ Βλεννογονικών εκκριτικών κυττάρων (αντλία πρωτονίων)
  - ▶ Ενδογενούς παράγοντα
- ▶ Δράση ενεργοποιημένων T-Λεμφοκυττάρων
- ▶ Πυκνή & διάχυτη διήθηση φλεγμονωδών λεμφοκυττάρων
- ▶ Αντικατάσταση φυσιολογικού βλεννογόνου από ατροφικό
- ▶ Εμφάνιση μεταπλαστικών κυττάρων
- ▶ Εξέλιξη → αδenoκαρκίνωμα

ΔΕΡΜΑΤΙΚΕΣ & ΣΥΣΤΗΜΑΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

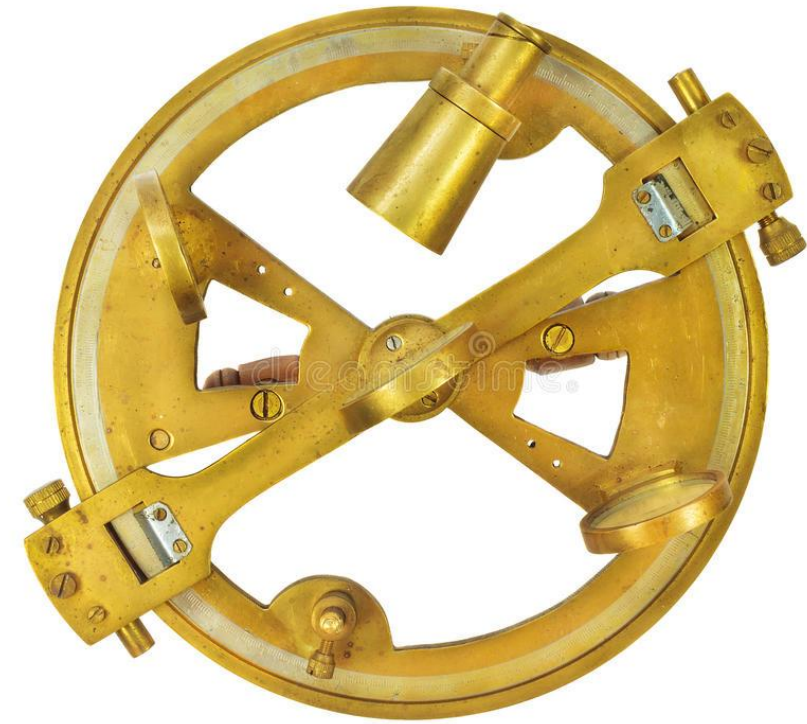
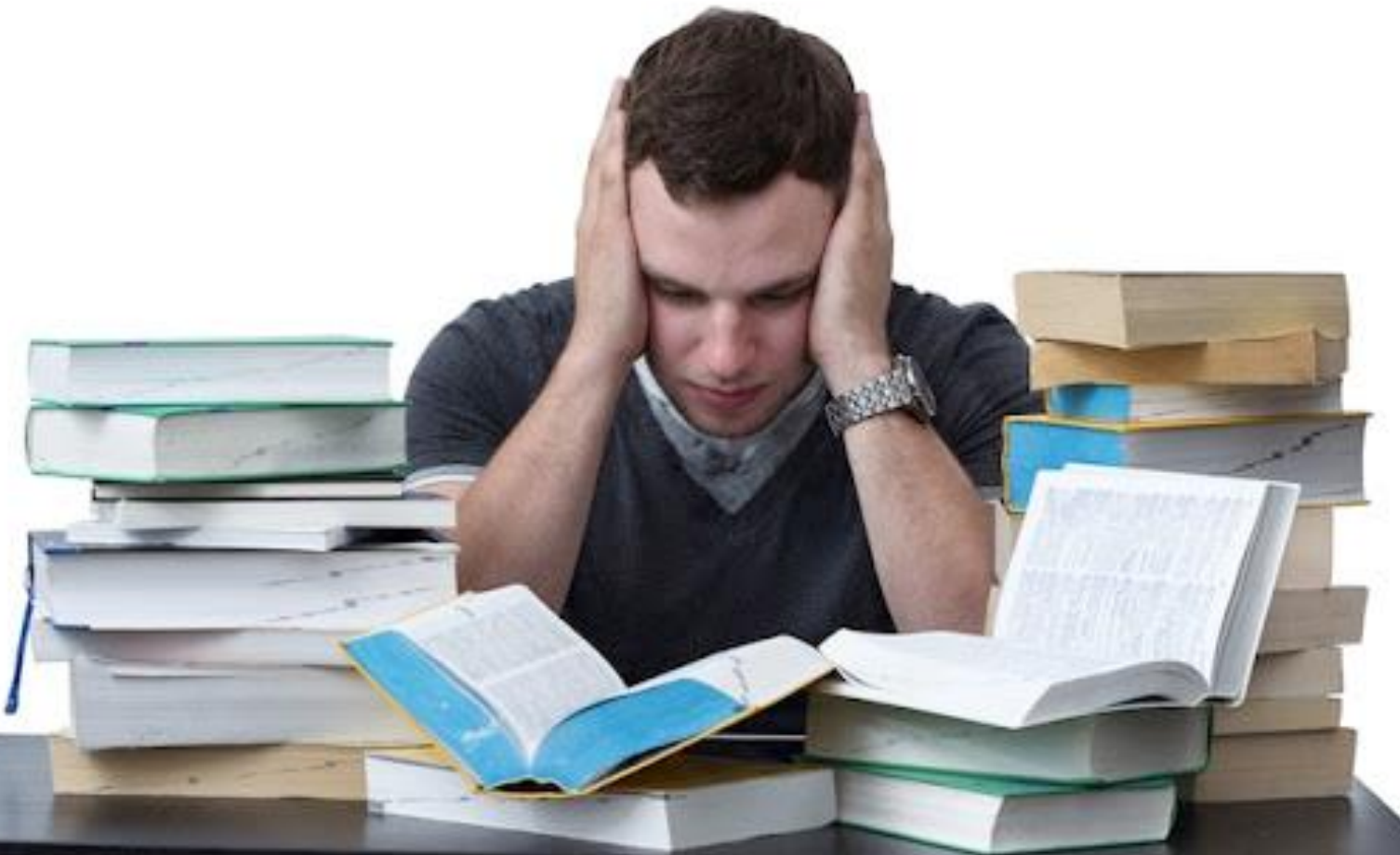
- ▶ Γυροειδής αλωπεκία (σπανιότερα καθολική αλωπεκία)
- ▶ Ατοπική δερματίτιδα
- ▶ Ψωρίαση
- ▶ Λεύκη
- ▶ Γενικευμένες αλλεργικές αντιδράσεις
- ▶ Συστηματικές εκδηλώσεις:
  - ▶ Διάχυτη λεμφαδενοπάθεια
  - ▶ Σπληνομεγαλία
  - ▶ Αρθραλγίες

Και τώρα τι κάνουμε;...

Για όλα υπάρχουν κριτήρια

Clinical criteria for a probable diagnosis
(= working definitions for clinical diagnosis classification)

Disease and OMIM number for disease entry (examples)	IUIS category	OMIM number for disease-associated genes (examples)	ORPHA number for disease entry (examples)	HPO terms (examples)	Contributors
		190010 , 605383 , 604860 , 308380			
Common variable immunodeficiency disorders (CVID) 607594 , 240500 , 613493 , 613494 , 613495 , 613496 , 614699 , 614700 , 615577 , 615767 , 616576 , 616873 , 617765	3. Predominantly antibody deficiencies	604558 , 604907 , 107265 , 606269 , 112210 , 186845 , 120650 , 606453 , 164012 , 605384 , 164011 , 603023 , 615332	ORPHA:1572	Common variable immunodeficiency disorders (CVID)	Vojtech Thon, Natalia Martinez, Maria Kanariou, Klaus Warnatz, Isabella Quinti, Helen Chapel

At least one of the following:

- increased susceptibility to infection
- autoimmune manifestations
- granulomatous disease
- unexplained polyclonal lymphoproliferation
- affected family member with antibody deficiency

AND marked decrease of IgG and marked decrease of IgA with or without low IgM levels (measured at least twice; <2SD of the normal levels for their age);

AND at least one of the following:

- poor antibody response to vaccines (and/or absent isohemagglutinins); i.e., absence of protective levels despite vaccination where defined
- low switched memory B cells (<70% of age-related normal value)

AND secondary causes of hypogammaglobulinemia have been excluded (e.g., infection, protein loss, medication, malignancy)

ΔΙΑΓΝΩΣΤΙΚΗ ΠΡΟΣΠΕΛΑΣΗ

- ▶ Ιστορικό (ανεξήγητο...)
υποτροπιαζουσών λοιμώξεων
  - ▶ ΑΝΑΠΝΕΥΣΤΙΚΟΥ
  - ▶ Ουροποιητικού
  - ▶ Μαλακών μορίων
- ▶ Αυτοάνοσες εκδηλώσεις (ή ιστορικό νόσου)
- ▶ Ιστορικό λεμφώματος
- ▶ Τυχαίο εργαστηριακό εύρημα (...?)

- ▶ Γενική αίματος
- ▶ Ηλεκτροφόρηση πρωτεϊνών ορού
- ▶ Επίπεδα ανοσοσφαιρινών (IgG, IgM, IgA) και υποτάξεις IgG (IgG₁, IgG₂, IgG₃, IgG₄)
- ▶ Κυτταρομετρία ροής
- ▶ Ιολογικός έλεγχος (HIV?)
- ▶ Απεικονιστικός έλεγχος

**ΚΑΘΟΔΗΓΗΣΗ ΑΠΟ ΚΛΙΝΙΚΑ
ΕΥΡΗΜΑΤΑ**

ΔΙΑΓΝΩΣΤΙΚΗ ΠΡΟΣΠΕΛΑΣΗ

- ▶ Επίπεδα ανοσοσφαιρινών
  - ▶ IgG < 600mg/dl (συνήθης διακύμανση ~ 400mg/dl)
  - ▶ IgM ή IgA σε οποιαδήποτε τιμή υπό των ορίων
  - ▶ υποτάξεις IgG (συνήθως IgG₁ & IgG₃ ταπεινωμένες)
  - ▶ Έλεγχος IgE...?
- ▶ Κυτταρομετρία ροής
  - ▶ Εκτίμηση ποσοστού T και B Λεμφοκυττάρων
  - ▶ Έλεγχος για μεικτή ανοσοανεπάρκεια
  - ▶ Επίπεδα B-Λεμφοκυττάρων «Μνήμης» (CD19+CD27+IgD-)

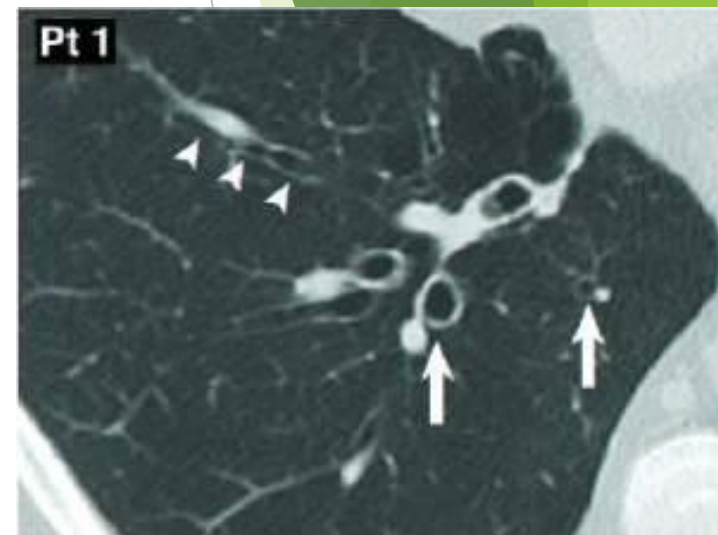
Διατήρηση επιπέδων IgG > 800mg/dl μειώνει σημαντικά τον κίνδυνο εξέλιξης νόσου ΑΛΛΑ δεν τον εκμηδενίζει

ΔΙΑΓΝΩΣΤΙΚΗ ΠΡΟΣΠΕΛΑΣΗ: ΑΝΑΠΝΕΥΣΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

- ▶ Τακτική κλινική εξέταση (ακρόαση)
- ▶ Αξιολόγηση απόχρεμψης (συχνότητα, ποσότητα, χροιά) – Καλλιέργεια πτυέλων
- ▶ Ακτινογραφία θώρακος
- ▶ Αξονική θώρακος (HRCT) ως αρχική αξιολόγηση (χρονιότητα ευρημάτων)
- ▶ Σπυρομέτρηση

Μόνο το 6% των ασθενών είχαν φυσιολογικές εικόνες πνευμονικού παρεγχύματος στην αρχική HRCT

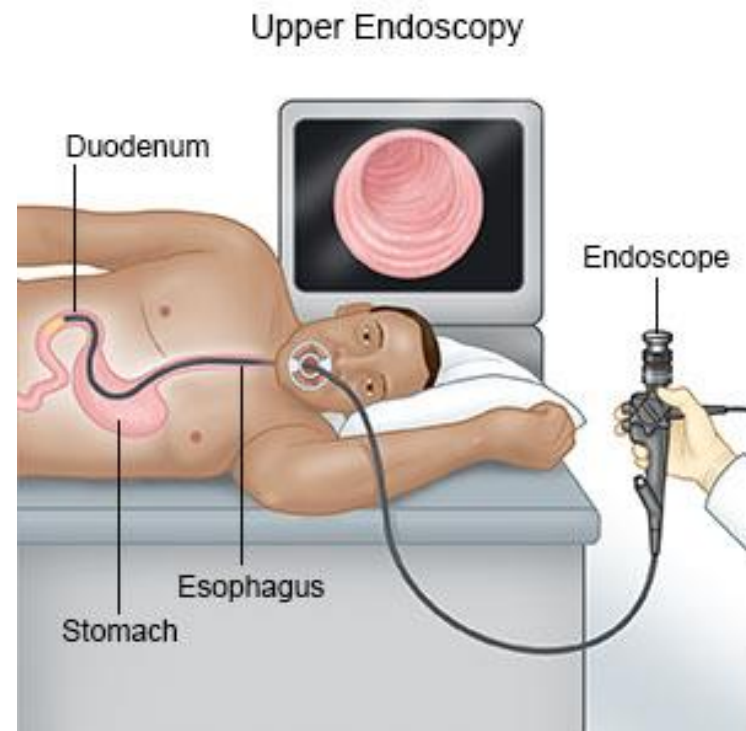

ΔΙΑΓΝΩΣΤΙΚΗ ΠΡΟΣΠΕΛΑΣΗ: ΥΠΟΛΟΙΠΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

- ▶ Σχολαστική αναζήτηση λεμφαδενικών διογκώσεων
- ▶ Ήπαρ & Σπλήνας (Κλινικά & U/S απεικόνιση)
- ▶ Ενδοσκοπήσεις
  - ▶ Ανώτερου πεπτικού: Στον αρχικό έλεγχο (H.Pylori)
  - ▶ Κατώτερου πεπτικού: Όπως στον γενικό πληθυσμό
- ▶ Μυοσκελετικό – αρθρώσεις
- ▶ Δερματολογική εξέταση

**ΒΙΟΨΙΕΣ;
Μόνο επί ύποπτων κλινικών ευρημάτων**

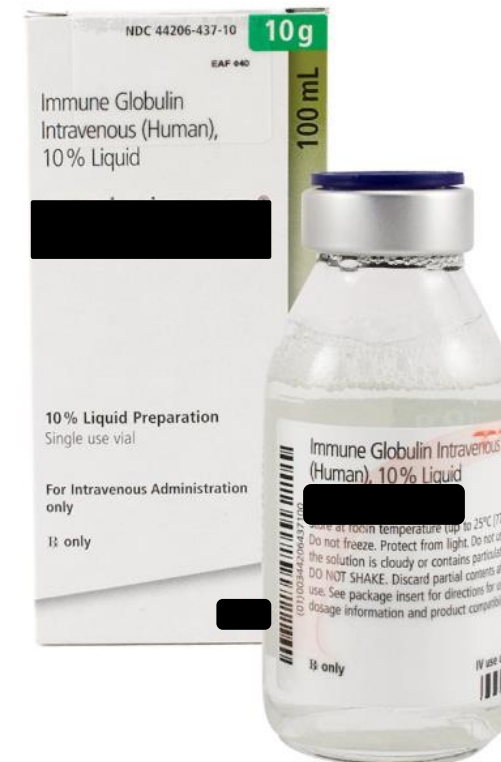

ΘΕΡΑΠΕΙΑ

IV ΧΟΡΗΓΗΣΗ γ-σφαιρίνης

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

- ▶ Ακρογωνιαίος λίθος αντιμετώπισης
- ▶ Μείωση επίπτωσης λοιμώξεων
- ▶ Πρόληψη επιπλοκών (σε ποικίλο βαθμό...)

ΘΕΡΑΠΕΙΑ

IV ΧΟΡΗΓΗΣΗ γ-σφαιρίνης

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ - ΠΡΟΦΥΛΑΞΕΙΣ

- ▶ Μηνιαία χορήγηση (ή μεγαλύτερα μεσοδιαστήματα, κατά τη κρίση θεραπόντων)
- ▶ Συνήθης δόση 0,4-0,7gr/kg ΣΒ
- ▶ Άφθονη ΡΟ ενυδάτωση από το προηγούμενο 24ωρο
- ▶ Προφυλακτική χορήγηση παρακεταμόλης & διμεθινδένης ή λεβοσετιριζίνης
- ▶ Αρχική χορήγηση: Παρουσία ιατρού & κλιμακωτή αύξηση δόσης (από 10ml/h έως 60ml/h)
- ▶ Τακτική παρακολούθηση επιπέδων (ανά 3-6 μήνες)

ΘΕΡΑΠΕΙΑ

IV ΧΟΡΗΓΗΣΗ γ-σφαιρίνης

ΑΝΕΠΙΘΥΜΗΤΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ: Συνήθειες

- ▶ Καταβολή δυνάμεων - κακουχία
- ▶ Δεκατική πυρετική κίνηση ($\pm$ ρίγος)
- ▶ Κεφαλαλγία
- ▶ Μυαλγίες – άλγος οσφύος
- ▶ Αναφυλακτικές αντιδράσεις

20-50% ασθενών θα εμφανίσει ΑΕ,
συνηθέστερα κατά την αρχική
χορήγηση

ΘΕΡΑΠΕΙΑ

IV ΧΟΡΗΓΗΣΗ γ-σφαιρίνης

Αναφυλακτικές αντιδράσεις

- ▶ Κνίδωση - κνησμός
- ▶ Κηλιδώδες εξάνθημα
- ▶ Εκζεματοειδής αντίδραση - πομφόλυγες
- ▶ Αλλεργικό shock (σπάνια)

ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ: Διατήρηση συσκευασίας έως το πέρας της θεραπείας

ΘΕΡΑΠΕΙΑ

IV ΧΟΡΗΓΗΣΗ γ-σφαιρίνης

ΑΝΕΠΙΘΥΜΗΤΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ: Σπάνιες

- ▶ Οξεία νεφρική βλάβη
- ▶ Άσηπτη μηνιγγίτιδα
- ▶ Μη καρδιογενές οξύ πνευμονικό οίδημα (TRALI)
- ▶ Αρρυθμίες - Υπόταση
- ▶ Ηωσινοφιλία
- ▶ Αιμόλυση
- ▶ Ουδετεροπενία
- ▶ Θρομβοεμβολικά επεισόδια

Αναφερόμενες Σοβαρές
Ανεπιθύμητες Ενέργειες
< 1% ασθενών

ΘΕΡΑΠΕΙΑ

SC ΧΟΡΗΓΗΣΗ γ-σφαιρίνης

Εναλλακτική επιλογή

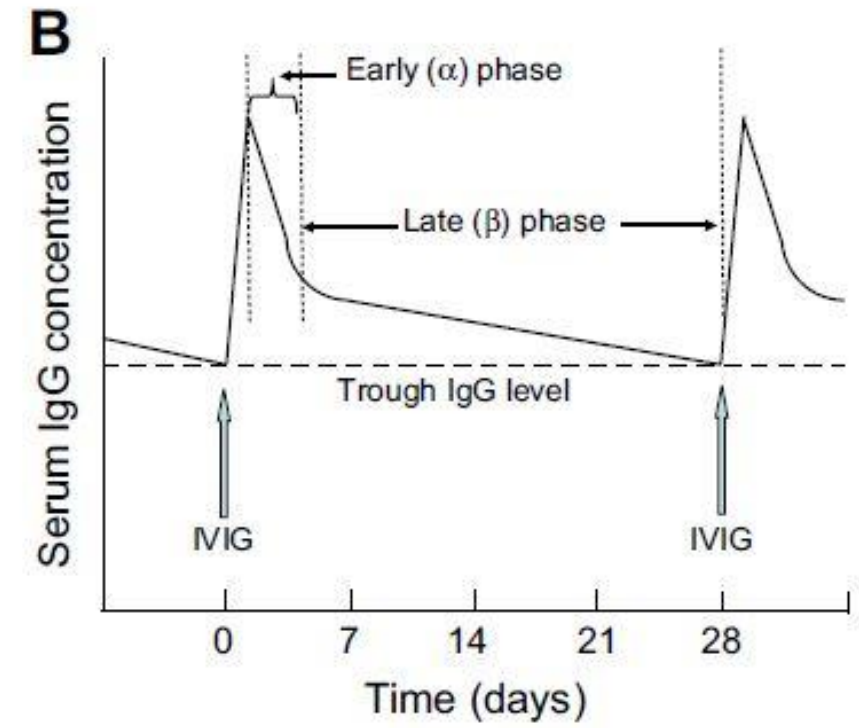
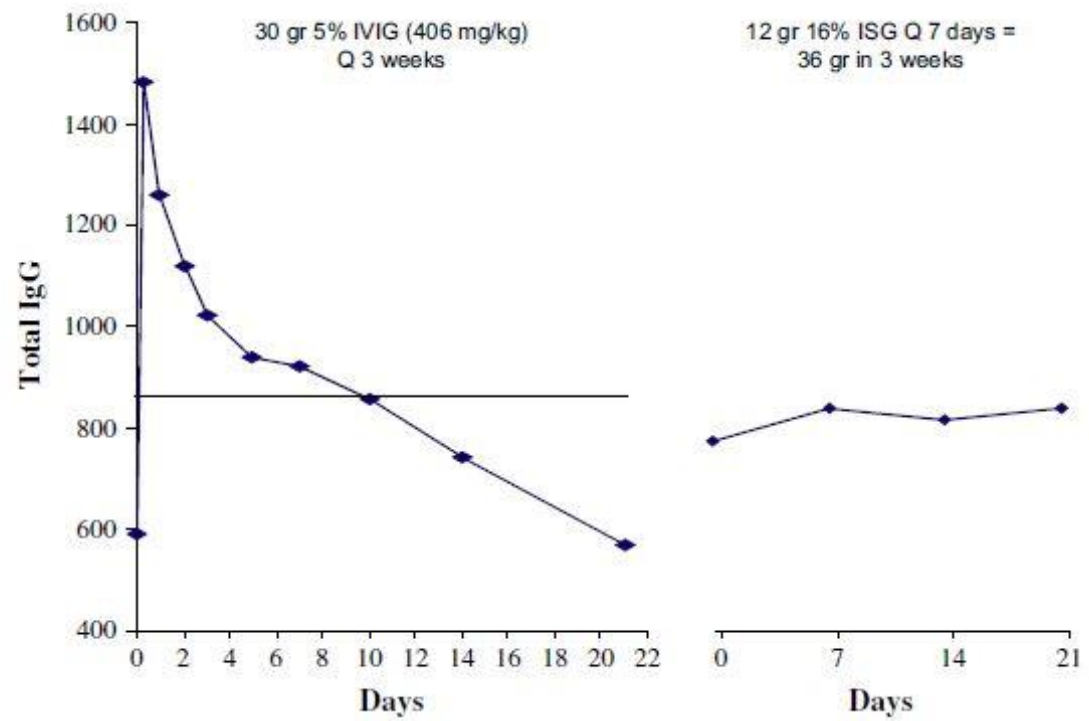
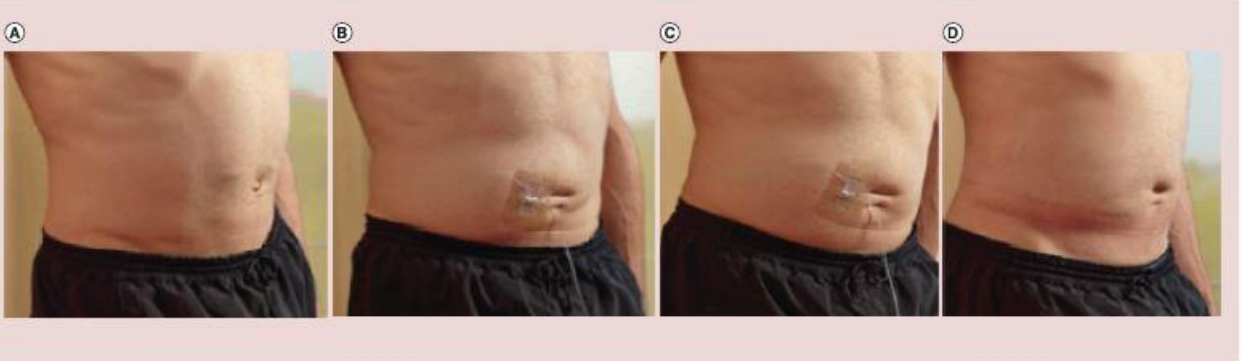
- ▶ Ευκολία χορήγησης
- ▶ Δυνατότητα κατ' οίκον θεραπείας
- ▶ Προηγείται τοπική χορήγηση υαλουρονιδάσης
- ▶ Μικρότερα μεσοδιαστήματα (ανά 1 έως 3 εβδομάδες)
- ▶ Λιγότερες ανεπιθύμητες ενέργειες
- ▶ Cost effective

ΘΕΡΑΠΕΙΑ

ΣΧ ΧΟΡΗΓΗΣΗ γ-σφαιρίνης

Berger M, *Immunol Allergy Clin N Am* 28 (2008) 779
Bonilla FA, *Immunol Allergy Clin N Am* 28 (2008) 803
Wasserman RL, *Immunotherapy* (2017) 9(12), 1035

ΘΕΡΑΠΕΙΑ

ΑΝΤΙΜΙΚΡΟΒΙΑΚΑ

ΠΡΟΦΥΛΑΞΗ

- ▶ Απουσία ομοφωνίας
- ▶ Αζιθρομυκίνη 250 mg παρ' ημέρα
- ▶ Πρόληψη λοιμώξεων ανώτερου και κατώτερου αναπνευστικού

ΘΕΡΑΠΕΙΑ

- ▶ Όπως στον γενικό πληθυσμό (βάσει κατευθυντήριων γραμμών)
- ▶ Τακτική λήψη καλλιεργειών (πτύελα)
- ▶ Ταυτόχρονη χορήγηση αντι-οικής αγωγής

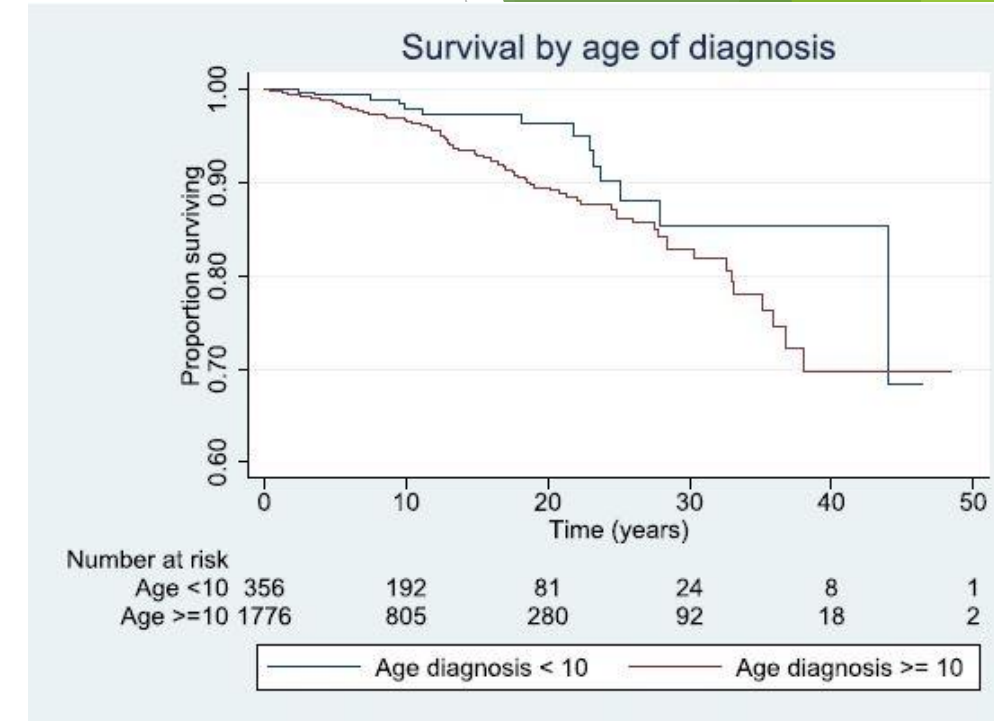
ΣΥΝΝΟΣΗΡΟΤΗΤΕΣ

ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ: Όπως στον γενικό πληθυσμό

- ▶ Τακτική κλινική παρακολούθηση
- ▶ Αυξημένος ουδός υποψίας
- ▶ Συνεργασία ασθενούς – βασικού θεράποντος και ομάδας ειδικοτήτων

Κύριες αιτίες θανάτου:

- Λοιμώξεις
- Πνευμονικές επιπλοκές
- Νεοπλασίες - Λεμφώματα

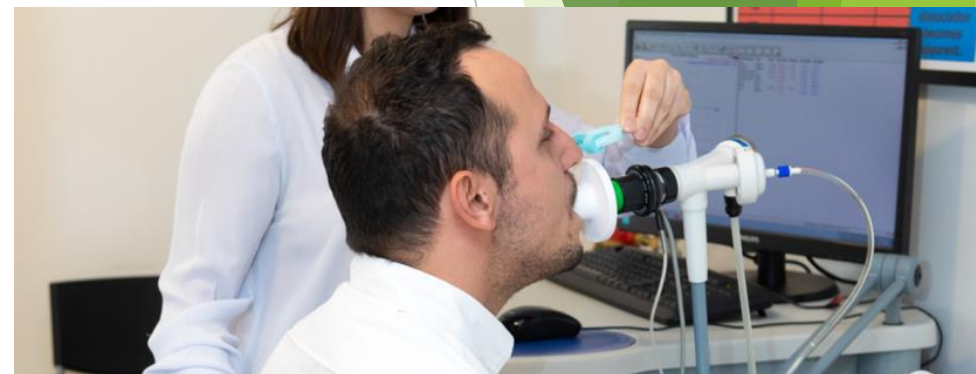
Συνολική θνητότητα: 20%
επιπλέον του γενικού
πληθυσμού

ΣΥΝΝΟΣΗΡΟΤΗΤΕΣ

Ομάδα ειδικοτήτων για τις εκδηλώσεις της CVID

- ▶ Παθολόγος - Παιδίατρος
- ▶ Πνευμονολόγος
- ▶ Ρευματολόγος
- ▶ Αιματολόγος
- ▶ Γαστρεντερολόγος
- ▶ Ακτινολόγος
- ▶ Ψυχίατρος (ομάδα υποστήριξης)
- ▶ Δερματολόγος

TAKE HOME MESSAGES

- ▶ Όχι μεμονωμένη νόσος – συνδυασμός συνδρόμων
- ▶ Συνήθης επιπολασμός: 1 ανά 25000
- ▶ Καθυστέρηση διάγνωσης (χαμηλή υποψία)
- ▶ Αποκλεισμός άλλων καταστάσεων – συνδρόμων
- ▶ Εκδηλώσεις από πολλαπλά συστήματα (αναπνευστικό – αυτοανοσία – νεοπλασίες)
- ▶ Ακρογωνιαίος λίθος η χορήγηση γ-σφαιρίνης
- ▶ Τακτική παρακολούθηση από ομάδα ιατρών

Κλειδί η σχέση εμπιστοσύνης ιατρού και ασθενούς

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ

